

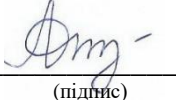
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

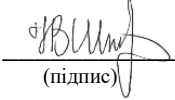
Факультет економіки і управління
Кафедра економіки і підприємництва

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної роботи

на тему
"Підвищення ефективності системи фінансового планування бюджетної
організації"

другий (магістерський) рівень
спеціальність 051 Економіка

Виконав: здобувач групи ЕК-21дм О. В. Грицай
(підпис)

Керівник Н. В. Швець
(підпис)

Завідувач кафедри _____ І. М. Семененко
(підпис)

Рецензент доц. Г. В. Пчелинська

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Факультет економіки і управління
Кафедра економіки і підприємництва

Другий (магістерський) рівень
спеціальність 051 Економіка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

“ _____ ” _____ 2022 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРЬСЬКОГО) РІВНЯ

Грицай Оксані Владилєнівні

1. Тема роботи "Підвищення ефективності системи фінансового планування бюджетної організації"

Керівник роботи Швець Наталія Вячеславівна, к.е.н., доцент,

затверджений наказом університету від 20 вересня 2022 року № 128/01

2. Строк подання здобувачем роботи 7 листопада 2022 р.

3. Вихідні дані до роботи 3.1. Інформація про сферу діяльності підприємства та його виробничого підрозділу. 3.3. Інформація про сучасні підходи до управління трудовим потенціалом підприємства. 3.4. Дані про фінансово-економічний стан досліджуваного підприємства, хімічного виробництва. 3.5. Нормативно-правові акти, теоретичні та методичні джерела за темою кваліфікаційної роботи.

4.Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 4.1. Викладення результатів теоретичних та методичних досліджень за темою. 4.2. Аналіз сфери діяльності бюджетної організації. 4.3. Оцінка сучасного фінансово-економічного стану бюджетної організації. 4.4. Дослідження резервів удосконалення фінансового планування діяльності організації. 4.5. Обґрунтування підвищення ефективності системи фінансового планування бюджетної організації.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслеників)
Таблиці, рисунки та інший демонстраційний матеріал _____

6. Консультанти розділів роботи

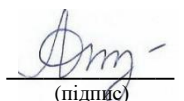
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 21.09.2022 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

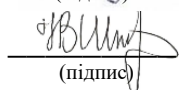
№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної магістерської роботи	Строк виконання етапів	Примітка
1	Аналіз літератури з тематики магістерської роботи	Вересень 2022 р.	
2	Робота над розділом 1	Вересень 2022 р.	
3	Робота над розділом 2	Жовтень 2022 р.	
4	Робота над розділом 3	Жовтень 2022 р.	
5	Робота над вступом та висновками	Листопад 2022 р.	
6	Оформлення роботи, підготовка демонстраційного матеріалу та доповіді	Листопад 2022 р.	

Здобувач

(підпис)

О. В. Грицай

Керівник роботи

(підпис)

Н. В. Швець

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 102 с., 24 табл., 36 рис., 52 дж., 6 додатка

Об'єкт дослідження: фінансове планування бюджетної організації.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти фінансового планування діяльності бюджетної організації.

Мета: аналіз діяльності бюджетної організації та розробка заходів щодо підвищення ефективності її системи фінансового планування.

У роботі розглянуто теоретичні основи фінансового планування в бюджетній організації, її форми та методи, проаналізовано техніко-економічні показники діяльності 1-го Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл., використання основних виробничих ресурсів, виконано аналіз фінансового стану загону, досліджено проблеми бюджетного планування в Україні та визначено шляхи його удосконалення, визначено проблеми та запропоновано шляхи удосконалення державного управління у сфері фінансового забезпечення оперативно-рятувальних сил цивільного захисту в Україні, надано пропозиції щодо підвищення ефективності фінансового планування діяльності 1-го Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

**ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ, БЮДЖЕТНА ОРГАНІЗАЦІЯ, АНАЛІЗ,
УДОСКОНАЛЕННЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ**

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ В БЮДЖЕТНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	8
1.1. Сутність, характеристика системи фінансового планування на підприємстві, в організації, установі	8
1.2. Форми фінансування планування в системі управління бюджетною організацією	17
1.3. Методи фінансового планування діяльності бюджетної організації	26
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	31
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ 1 ДПРЗ ГУ ДСНС УКРАЇНИ У ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ	33
2.1. Загальна характеристика та аналіз техніко-економічних показників діяльності бюджетної організації	33
2.2 Аналіз фінансового стану та результатів діяльності бюджетної організації	42
2.3. Аналіз використання виробничих ресурсів бюджетної організації	54
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	64
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	66
3.1 Проблеми та напрями розвитку бюджетного планування в Україні	66
3.2. Проблеми та шляхи удосконалення державного управління у сфері фінансового забезпечення оперативно-рятувальних сил цивільного захисту в Україні	79
3.3. Шляхи підвищення ефективності фінансового планування діяльності 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.	84
ВИСНОВКИ	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	97
ДОДАТКИ	103

ВСТУП

Сучасний розвиток країни характеризується масштабними реформами, які потребують кардинальних змін усієї економічної системи та додаткових обсягів фінансування. Значну частку коштів держава витрачає на утримання бюджетних установ. За рахунок виділених їм коштів вони забезпечують виконання покладених на них функцій та завдань. Одним з елементів управління фінансовими ресурсами в бюджетних установах є фінансове планування, за допомогою якого вони вирішують питання обсягів, напрямів та термінів отримання коштів на повсякденні потреби, забезпечують свій розвиток, оновлюють основні засоби тощо.

У роботі розглядається діяльність пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України. Дослідження державного управління у сфері пожежної безпеки дозволило виявити, що функціонування системи протипожежного та протиаварійного захисту є незбалансованим та не спрямованим виключно на досягнення мети – забезпечення мінімально допустимого ризику виникнення пожеж та інших надзвичайних ситуацій. Порівняльний аналіз фінансування аварійно-рятувальних сил цивільного захисту, кількості та динаміки пожеж в Україні, свідчить про тенденцію до стійкого погіршення ситуації.

1

Вирішення вище вказаних проблем потребує ретельного стратегічного аналізу та розробки плану подальшого розвитку пожежно-рятувальних загонів ГУ ДСНС України.

Об'єкт дослідження: процес фінансове планування бюджетної організації.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти фінансового планування діяльності бюджетної організації.

Мета: аналіз діяльності бюджетної організації та розробка заходів щодо підвищення ефективності її системи фінансового планування.

Для досягнення визначеної мети необхідно було вирішити такі завдання:

- розглянути теоретичні основи фінансового планування в бюджетній організації, її форми та методи;
- проаналізувати техніко-економічні показники діяльності 1-го Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл.;
- провести аналіз використання основних виробничих ресурсів;
- виконати аналіз фінансового стану підприємства;
- дослідити проблеми бюджетного планування в Україні, державного управління у сфері фінансового забезпечення оперативно-рятувальних сил цивільного захисту в Україні;
- розробити пропозиції щодо підвищення ефективності фінансового планування діяльності 1-го Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

У роботі було використано такі методи економічного аналізу: горизонтальний, вертикальний, порівняльний, графічний.

Інформаційну базу склали: посібники, наукові публікації за темою магістерської роботи, нормативно-законодавчі документи, статистично-аналітичний матеріал та фінансова звітність підприємства, що обрано об'єктом дослідження.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ В БЮДЖЕТНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ

1.1. Сутність, характеристика системи фінансового планування на підприємстві, в організації, установі

Фінансове планування є однією з функцій управління суб'єктом державного сектору економіки, що забезпечує досягнення сталого розвитку. За своїм змістом і формою це особливий напрямок господарської діяльності бюджетних установ, спрямований на демонстрацію ефективності управлінських рішень щодо фінансового забезпечення функціонування та розвитку цих суб'єктів господарювання та складання відповідних фінансових планів і прогнозів.

Фінансове планування включає всі операційні процеси, пронизує і пов'язує в ланцюжок маркетинг, кадрове і виробниче планування. За допомогою фінансового планування визначаються передбачувані прогнози, супутні завдання та порядок їх виконання для досягнення обраної мети. Важливість та актуальність усіх вищезгаданих питань викликали значний інтерес та увагу вчених щодо системи фінансового планування діяльності організацій, установ та підприємств [27].

Аналіз наукової літератури показав, що зарубіжні автори Р. Брейлі, Ю. Брігхем, Дж. Д. Ван Хорн, С. Росс, Дж. Сициліано, Ф. Лі Ченг, П. Етрілл та інші приділяють більшу увагу питанням фінансового планування на підприємстві [13, 15, 21, 31].

Окремі методологічні, методичні й організаційні аспекти системи фінансового планування досліджуються українськими вченими: І. Бланком, В. Борисовою, Г. Висоцьким, О. Кнейслер, О. Квасовським, Н. Спасів, В. Костецьким, В. Опаріним, О. Орловим, І. Полтьєвою, О. Терещенком,

В. Тропіною, І. Хомою, М. Алексєєвим, В. Бочаровим [17, 19, 25, 36, 41, 44, 46] та іншими.

Узагальнення та систематизація наукової літератури щодо визначення системи фінансового планування та системи принципів фінансового планування для формування цілісного уявлення про фінансове планування у компанії як категорії бізнесу дозволяє навести наступну структуру системи фінансового планування на підприємстві, в організації, установі (рис. 1.1) [17, 19, 36, 46].

Рис. 1.1. Система фінансового планування на підприємстві, в організації, установі

За останні п'ятдесят років у світовій практиці фінансового планування та прогнозування відбулася еволюція підходів і поглядів щодо змісту фінансового планування та прогнозування, його сутності та ролі в системі корпоративного управління. На даний час серед зарубіжних і вітчизняних авторів немає єдиного підходу до розуміння сутності цих понять [22, 26, 28, 37, 49, 53] (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Морфологія дефініції «фінансове планування на підприємстві» [18]

Автор та джерело	Сутність поняття «фінансове планування на підприємстві»	Ключові слова
В. С. Загорський	Діяльність, яка пов'язана з управлінням фінансами; елемент фінансового механізму	Діяльність, елемент фінансового механізму
Бердар М. М.	Процес розробки системи фінансових планів і планових показників із забезпечення розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами і підвищення ефективності його фінансової діяльності в майбутньому	Процес розробки фінансових планів і показників
Буряк А. В., Дем'яненко І.В.	Невід'ємна, але самостійна підсистема загальної системи інтегрованого планування на підприємстві. Включає аспекти перспективно-цільового характеру в складі стратегічного, поточного, оперативного фінансового планування, бізнеспланування та соціального планування	Самостійна підсистема планування
Єрмоленко О. А., Григоренко К. О.	Один із альтернативних фінансових інструментів, що використовується підприємствами для налагодження фінансової діяльності та підвищення власної рентабельності та платоспроможності як одних із найбільш важливих показників міцного фінансового стану суб'єкта господарювання	Фінансовий інструмент
Телишевська Л. І., Андрущенко Н. П., Сергеев С. С.	Є важливим елементом корпоративного планового процесу, до найбільш вагомих завдань якого відносяться такі як забезпечення оптимального вкладу фінансових планів у виконання корпоративних цілей; ясне формування припущень, на яких базуються прогнози; аналіз і уточнення фінансових наслідків прийняття пропозицій щодо прибутку, витрат, цін реалізації, обігу тощо	Елемент корпоративного планового процесу
Гриньова В.М., Коюди В. О.	Складова управління фінансовими ресурсами, процес оцінювання потреб у коштах для забезпечення поточного виробництва й подальшого виробничого та соціального розвитку, а також визначення джерела покриття цих потреб	Складова управління фінансовими ресурсами

Продовження табл. 1.1

Автор та джерело	Сутність поняття «фінансове планування на підприємстві»	Ключові слова
Плюта Ю.С.	Технологія планування, обліку та контролю за грошима і фінансовими результатами	Технологія планування
Філімоненков О.С.	Процес розрахунку фінансових ресурсів, їх розподіл, визначення обсягів надходження відповідних видів фінансових ресурсів і їх розподілу за напрямками використання у запланованому році	Процес розрахунку фінансових ресурсів
Партін Г.О.	Розроблення системи фінансових планів за окремими напрямками фінансової діяльності підприємства, які забезпечують реалізацію його фінансової стратегії у плановому періоді	Процес розробки фінансових планів і показників
Бланк І.А.	Процес розроблення системи фінансових планів і планових показників із забезпечення розвитку підприємства фінансовими ресурсами і підвищення ефективності його фінансової діяльності	Процес розробки фінансових планів і показників в плановому періоді
Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д.	Процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування і напрямками їх цільового використання згідно з виробничими та маркетинговими показниками підприємства у плановому періоді	Процес розрахунку фінансових ресурсів

Існує велика кількість точок зору стосовно сутності фінансового планування. Узагальнення їх дозволило Ю. М. Виликому визначити й сформулювати основні аспекти цього поняття – і як економічного процесу, і як процесу складання певного пакету документів [18] (рис. 1.2).

Дослідження діючих нормативних актів в Україні виявило відсутність єдиного підходу до трактування терміну «фінансове планування» (рис. 1.3). Наведені тлумачення досліджуваного терміну підтверджують його багатоаспектність. У законодавстві фінансове планування розглядається як:

- напрямок діяльності суб'єкту господарювання;
- процес управління фінансовими ресурсами;
- елемент фінансового механізму.

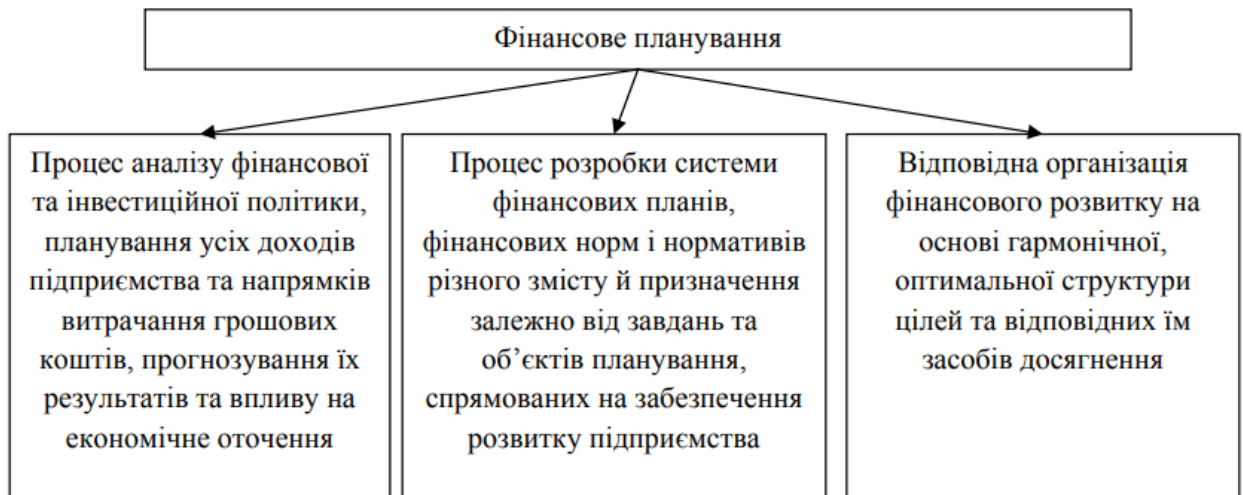

Рис. 1.2. Основні аспекти визначення сутності фінансового планування [34]

Економічна суть наведених визначень «фінансового планування» полягає в перевірці ресурсів, необхідних для вирішення соціально-економічних проблем секторів і галузей економіки, які тісно пов'язані з фінансовим становищем держави. Сучасні визначення поняття «фінансове планування» фактично позначають сукупність елементів, процесів, методів і принципів, які мають конкретне значення в процесі підготовки, складання, розгляду, затвердження та виконання бюджету [43].

Метою фінансового планування є забезпечення відповідності між обсягом фінансових ресурсів та зростаючими потребами в них. У процесі фінансового планування виявляються джерела формування ресурсів, досягається встановлення оптимальних пропорцій їх розподілу між централізованими і децентралізованими фондами, відбувається визначення конкретних напрямів використання коштів [16, 19, 24].

Завдання фінансового планування:

- визначаються джерела та обсяги фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення діяльності суб'єкта [32, 43];
- намічаються види і розміри спеціальних грошових фондів, а також способи їх формування і напрями використання [14, 29, 32, 43];

Автор	Трактування
ЗУ «Про державну службу»	діяльність щодо складання планів формування, розподілу й використання фінансових ресурсів на рівні окремих суб'єктів господарювання, їхніх корпоративних об'єднань, галузевих структур, територіально-адміністративних одиниць, країни загалом [2]
ЗУ «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»	це процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування й напрямками їхнього цілісного використання згідно з виробничими та маркетинговими показниками підприємства у плановому періоді [3]
Постанова КМУ «Деякі питання надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам»	елемент фінансового механізму, діяльність пов'язана з управлінням фінансами; становить собою процес формування й використання централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів [4]
ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	це розроблення системи фінансових планів за окремими напрямками фінансової діяльності підприємства, які забезпечують реалізацію його фінансової стратегії в плановому періоді [5]
ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»	це багатопланова робота, яка складається з низки взаємопов'язаних етапів (блоків): аналіз фінансової ситуації та проблем; прогнозування майбутніх фінансових умов; визначення фінансових завдань; вибір оптимального варіанта; створення фінансового плану; коригування, ув'язування та конкретизація фінансового плану; виконання фінансового плану; аналіз та контроль фінансового плану [6]

Рис. 1.3. Трактування терміну «фінансове планування» у нормативних актах України

- встановлюється співвідношення в розподілі централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів з метою забезпечення необхідних темпів і пропорцій соціального та економічного розвитку [28, 30, 31];
- розкриваються резерви використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів [22, 33];
- здійснюється постійний контроль за виробничо-фінансовою діяльністю підприємств, організацій, установ [34, 45].

Процес фінансового планування будь-якої організації складається з таких етапів [28, 35, 38]:

- аналіз фінансової ситуації та інвестиційних можливостей;
- розроблення загальної фінансової стратегії;
- складання поточного плану;
- коригування, узгодження та конкретизація фінансового плану;
- розроблення оперативних фінансових планів;
- контролінг.

На думку І.А. Бланка, ефективність фінансового планування досягається при дотриманні умов, що наведено на рис. 1.4 [30]. Ці умови забезпечують необхідну безперервність у фінансовому плануванні, що, у свою чергу, потребує дотримання основних принципів: відповідність строку, забезпечення постійної потреби і оборотному капіталі та забезпеченні надлишку грошових коштів (рис. 1.5) [32, 41, 48].

На основі реалізації зазначених принципів у процесі планування приймаються рішення щодо забезпечення найефективнішого руху фінансових ресурсів. Це досягається здійсненням фінансового планування у взаємозв'язку «минуле – теперішнє – майбутнє» [19]. Такий взаємозв'язок забезпечується за достовірної інформаційної бази для фінансового планування, обґрунтованості робочого періоду, правильному вибору пріоритетів та реальності прогнозів.

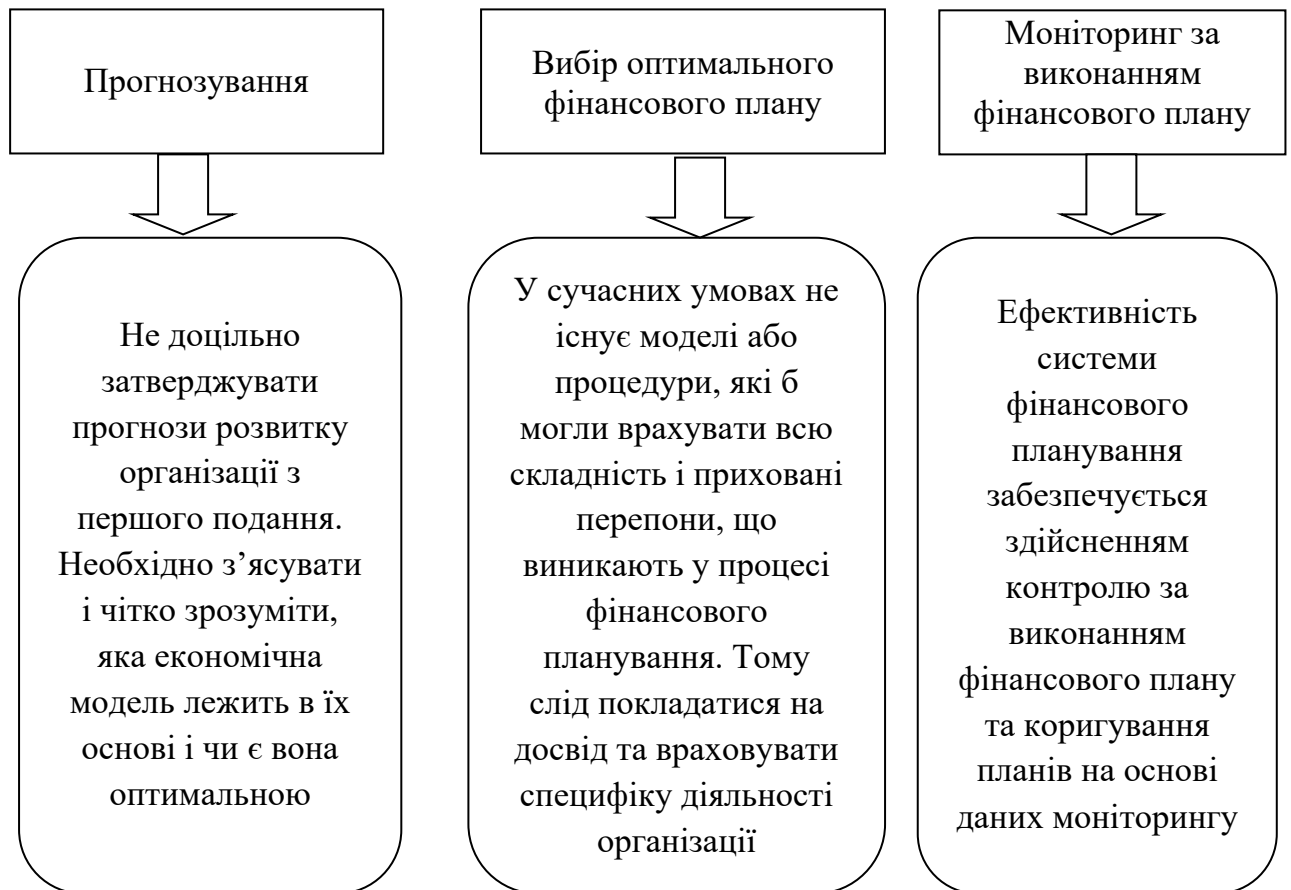

Рис. 1.4. Умови ефективності фінансового планування [19]

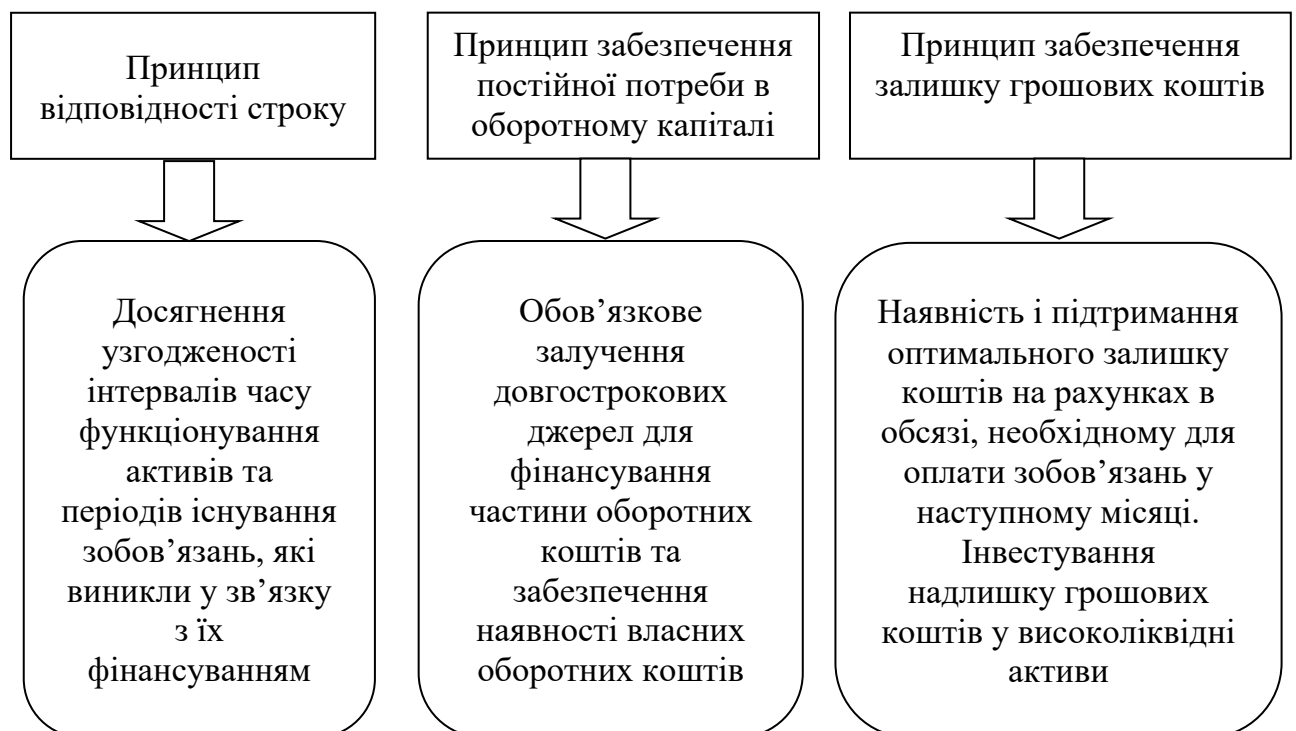

Рис. 1.5. Принципи фінансового планування [19]

Вітчизняні вчені, окрім розглянутих класичних принципів, беруть до уваги такі загальноекономічні принципи, як: комплексність, оптимальність, ефективність, пріоритетність, збалансованість, зайнятість, директивність, самостійність, рівнонапруженість, конкретність, об'єктивність, динамічність, ризик, науковість, цільова спрямованість, системний характер планування, безперервність, відповідність джерел фінансування їхнім цілям, забезпечення ліквідності та фінансової стійкості тощо [17, 20, 23, 35, 39, 45].

На основі аналізу літературних джерел щодо фінансового планування в роботі пропонується виокремити основні групи принципів планування які, становлять його методологічну базу (рис. 1.6).

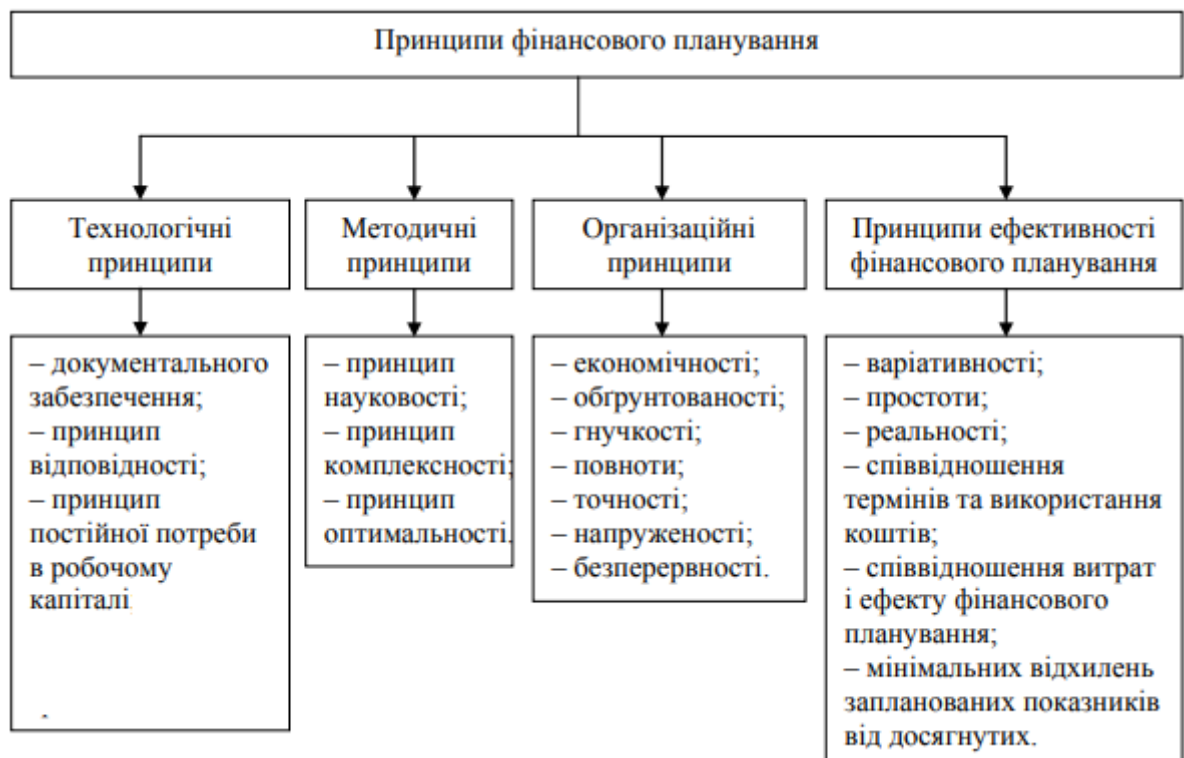

Рис. 1.6. Пропонована систематизація принципів фінансового планування

У Додатку 1 наведено характеристика пропонованих принципів фінансового планування організації, установи, підприємства.

1.2. Форми фінансування планування в системі управління бюджетною організацією

Головною метою діяльності бюджетних організацій не є отримання прибутку, а реалізація державних функцій управління. У зв'язку з цим основним документом стає не план по прибутку, а фінансовий план.

Фінансовий план – це план формування, розподілу і використання фінансових ресурсів. Фінансовий план є основним документом, що регламентує надходження та використання грошових коштів в некомерційних організаціях. При цьому фінансовий план може приймати будь-які форми – бюджет, кошторис, баланс, в яких розкриваються обсяг, склад і структура фінансових ресурсів на певний період часу.

Необхідність складання планів визначається багатьма причинами. В. Ковальов виділяє три найважливіших причини складання фінансових планів, які представлено на рис. 1.7 [31].

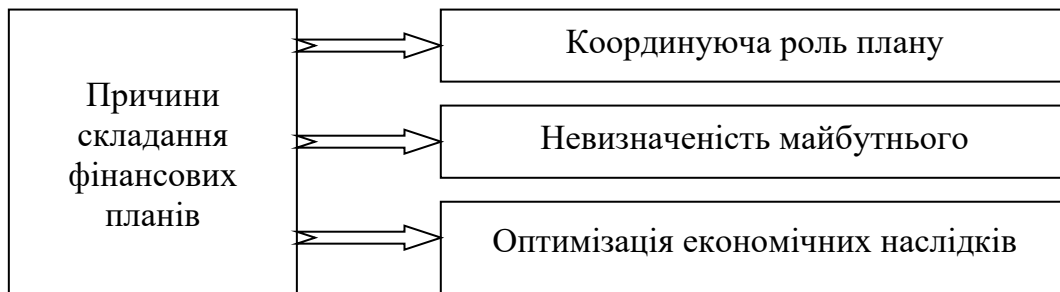

Рис. 1.7. Причини складання фінансових планів

Зміст координуючої ролі плану полягає у наявності добре деталізованих і взаємопов'язаних цільових установок, що дисциплінують оперативну і перспективну діяльність підприємства. Невизначеність майбутнього полягає у невизначені точних цифр і орієнтирів стану фірми у майбутньому, а у встановленні важливих напрямків, в межах яких може коливатися той чи інший показник. Оптимізація економічних наслідків полягає в тому, що будь-

яке неузгодження чи збій діяльності системи потребує фінансових затрат на його подолання [31].

У фінансовому плані бюджетної організації забезпечується сумісність фактичних і вартісних показників, встановлюється баланс між приходом і витратою коштів, розподіл коштів як виконання конкретної програми, а й у межах тієї чи іншої програми кожному компоненту. При цьому цей же план передбачає фінансування всіх накладних витрат, що споживаються організацією в цілому, таких як заробітна плата, матеріальні витрати, податки, організації в цілому без прив'язки до конкретної програми.

Така практика обумовлена виключно вимогами підготовки фінансової звітності некомерційних організацій, що включає як баланс, що відображає фінансове становище та зобов'язання всієї організації, так і звіти про використання коштів за кожним джерелом фінансування.

Система фінансового планування в бюджетних організаціях побудована на основі бюджетного законодавства, а саме Бюджетного кодексу України [1], Постанови Кабінету Міністрів України «Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ» [4] тощо.

Фінансове планування здійснюється шляхом виконання фінансових розрахунків і складання планів різного змісту та призначення залежно від завдань і об'єктів планування. Залежно від тривалості заходів у фаховій літературі зазвичай виокремлюють оперативне, поточне та перспективне фінансове планування (рис. 1.8).

Забезпечення розроблення таких фінансових планів дає змогу встановити: величину грошових коштів, що перебувають у розпорядженні організації, та оптимального їх залишку; обґрунтований розмір фінансових ресурсів та можливості їх залучення організацією; раціональне співвідношення джерел фінансового забезпечення; достатність фінансових ресурсів для реалізації поставлених завдань; розмір коштів, які мають бути

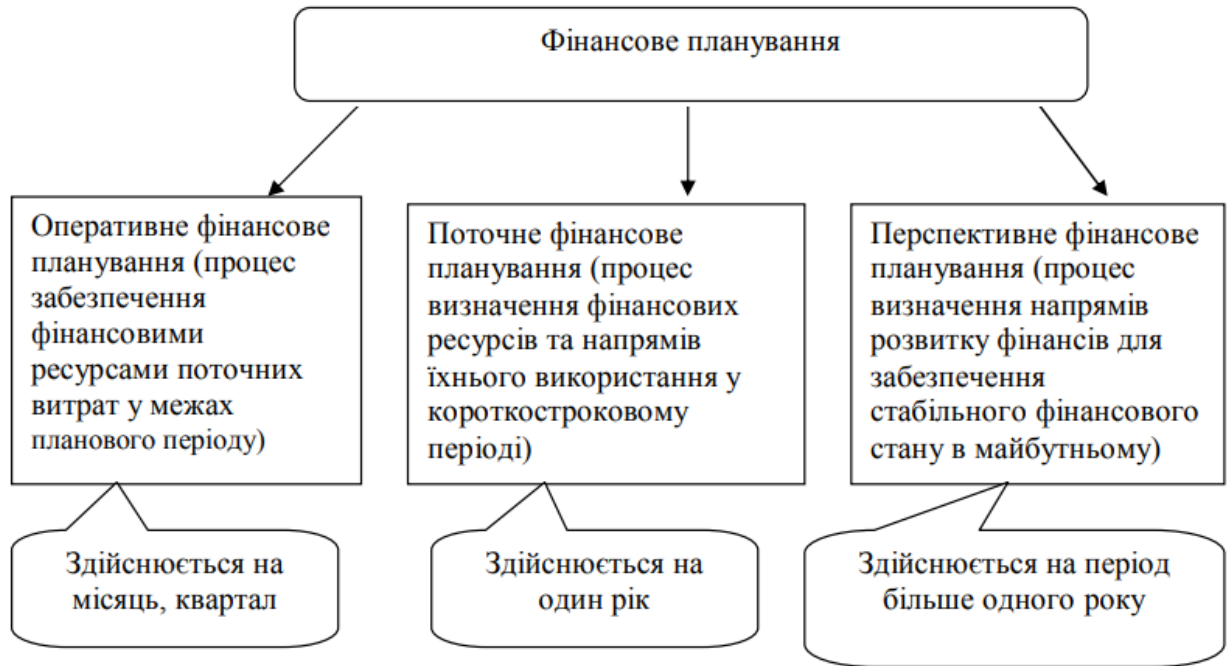

Рис. 1.8. Схема розподілу фінансового планування за тривалістю заходів

перераховані в бюджет, у державні цільові фонди, банкам, кредиторам; методи забезпечення збалансованості доходів та витрат тощо.

Види форм бюджетного фінансування наведено на рис. 1.9.

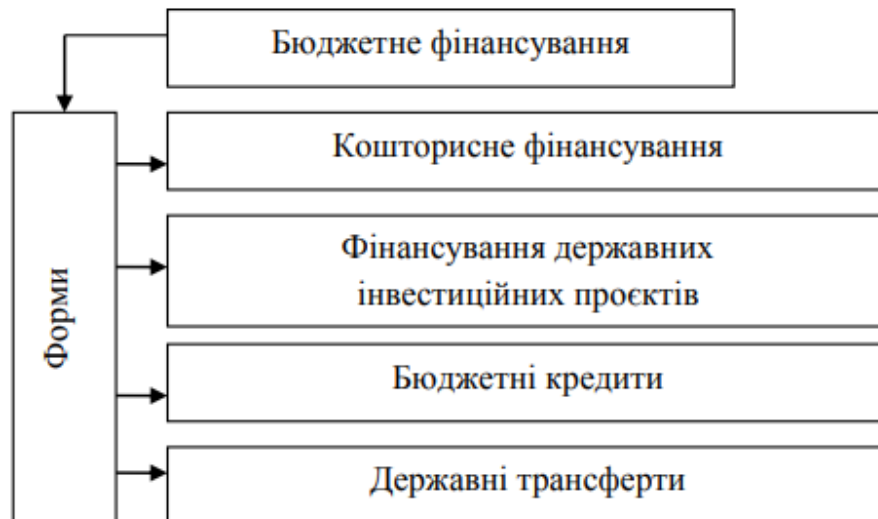

Рис. 1.9. Форми бюджетного фінансування

Форми бюджетного фінансування – це способи надання бюджетних коштів на заходи чи програми, передбачені в бюджеті відповідно до наукових принципів [1].

Правильний вибір та обґрунтування відповідних форм бюджетного фінансування має важливе значення в сучасній теорії та практиці.

Бюджетне фінансування ґрунтується на таких формах:

а) кошторисне фінансування, яке означає виділення бюджетних асигнувань на основі спеціального планово-фінансового документа – кошторису, визначає у безповоротному і безоплатному порядку обсяги коштів на фінансування певних об'єктів (програм, заходів) з визначенням їхнього цільового призначення і розподілом за окремими періодами фінансування [1, 5];

б) фінансування державних інвестиційних проєктів (бюджетні інвестиції), які можуть здійснюватися у вигляді фінансування капітальних вкладень, проєктного фінансування конкретного інвестиційного проєкту та придбання частки акцій чи прав участі в управлінні підприємством [1, 5, 7];

в) бюджетні кредити – це надання коштів із бюджету суб'єктам державного сектору економіки на поворотній і платній основі;

г) державні трансферти – це невідплатні й безповоротні платежі з бюджету юридичним і фізичним особам, не призначені для придбання товарів чи послуг, надання кредиту або на виплату непогашеного боргу [1, 5].

Найпоширенішою формою бюджетного фінансування є кошторисне фінансування.

Кошторис бюджетної установи – основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень [1].

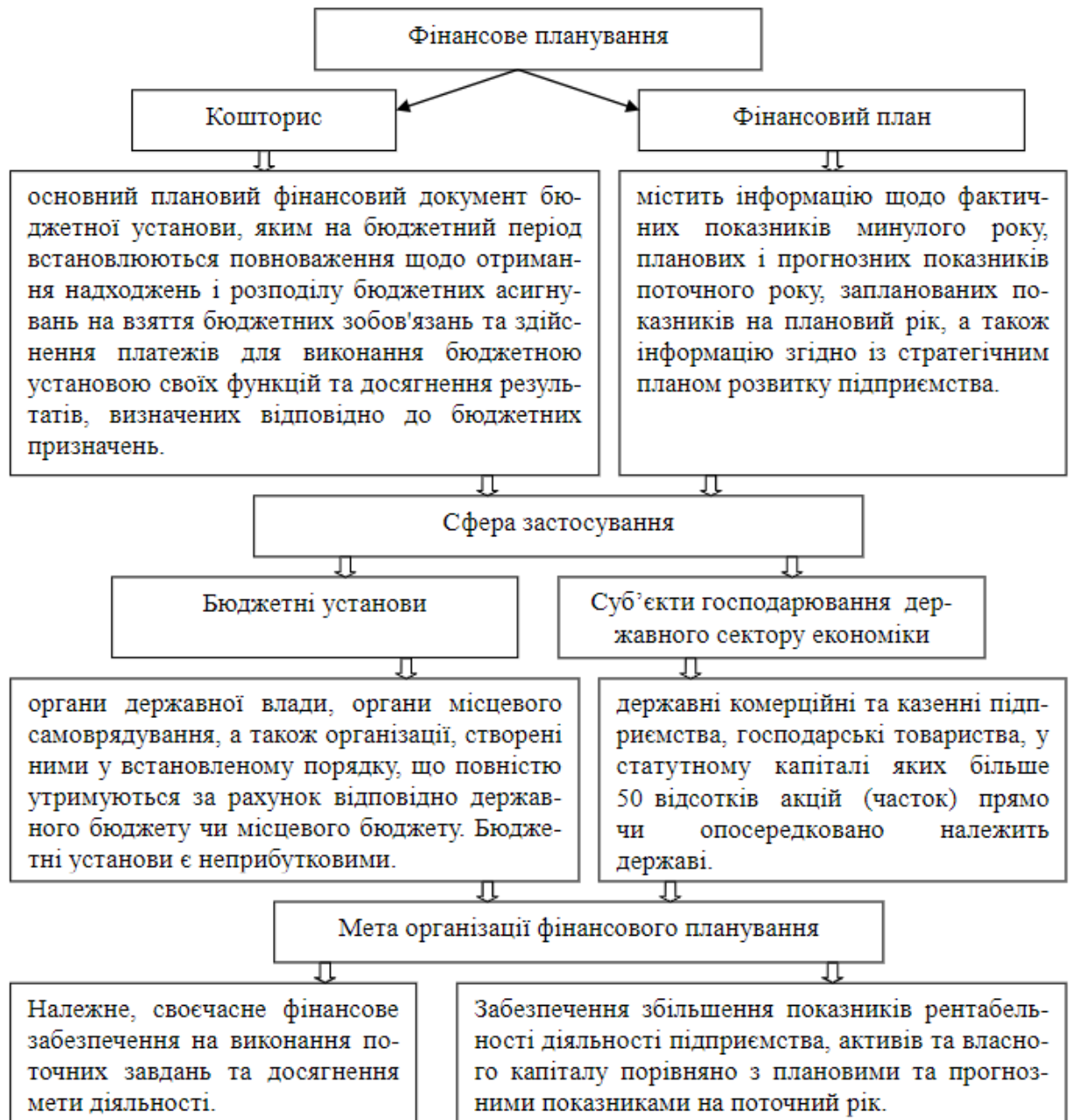

Рис. 1.10. Процес фінансового планування в бюджетних установах та державному секторі економіки

Кошторисне фінансування здійснюється за такими принципами: плановість; цільовий характер виділених коштів; виділення коштів залежно від фактичних показників діяльності установи; підзвітність.

Плановість означає, що фінансування здійснюється на підставі й у межах установленого плану. Плановим документом є кошторис (звідси і назва методу). Кошторис – це документ, у якому розраховані й затверджені планові витрати на відповідний плановий період (місяць, квартал, рік) чи відповідні заходи. Розрахунки планових витрат здійснюються, як правило, на основі нормативного методу. Складання кошторису ґрунтується на оперативносітьових показниках, які характеризують обсяги діяльності установи, та нормативах витрат за окремими статтями. Крім того, витрати можуть установлюватися на підставі статистичних розрахунків, виходячи з динаміки розвитку установи [35].

Сутність цільового характеру кошторисного фінансування полягає в тому, що виділені кошти можуть бути спрямовані тільки на цілі, передбачені кошторисом. При цьому в окремих випадках може надаватися право певного перерозподілу коштів між окремими статтями. Цільове призначення асигнувань дає змогу фінансуючій організації здійснювати контроль за їх раціональним і ефективним використанням. Виділення коштів залежно від фактичних показників діяльності установи означає, що фінансування здійснюється за кошторисом, однак виходячи не з планових, а з фактичних значень оперативносітьових показників. Отже, фінансування здійснюється не автоматично за планом, а з урахуванням реальних потреб. Це дуже важливо, бо сприяє недопущенню завищення планових розрахунків для отримання більшого фінансування [21, 29].

Підзвітність передбачає звітність організацій і установ, що перебувають на кошторисному фінансуванні, перед фінансуючими організаціями. При цьому встановлена відповідальність за порушення принципів і правил кошторисного фінансування. Необхідність контролю впливає з того, що цей

метод фінансової діяльності не передбачає реальних стимулів і фінансової відповідальності за результати діяльності. Тому потрібен жорсткий і постійний фінансовий контроль за діяльністю таких організацій та установ [34].

По структурі кошторис складається з двох частин: доходи та видатки.

В свою чергу доходи і видатки плануються за рахунок [4]:

1) Загального фонду, який містить обсяг надходжень із загального фонду бюджету та розподіл видатків за повною економічною класифікацією видатків на виконання бюджетною установою основних функцій або розподіл надання кредитів з бюджету за класифікацією кредитування бюджету.

2) Спеціальний фонд, який містить обсяг надходжень із спеціального фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл за повною економічною класифікацією видатків на здійснення відповідних видатків згідно із законодавством, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою основних функцій, або розподіл надання кредитів з бюджету згідно із законодавством за класифікацією кредитування бюджету.

Форма кошторису затверджується Міністерством фінансів України.

Існують такі види кошторисів: індивідуальні; зведені. Вони розрізняються за рівнем узагальнення інформації про доходи та видатки бюджетних установ.

Бюджетна установа незалежно від того, чи веде вона облік самостійно, чи обслуговується централізованою бухгалтерією, для забезпечення своєї діяльності складає індивідуальні кошториси, плани асигнувань загального фонду бюджету, плани спеціального фонду за кожною виконуваною нею бюджетною програмою (функцією).

Головні розпорядники на основі індивідуальних кошторисів складають зведені кошториси та зведені плани асигнувань загального фонду бюджету, зведені плани надання кредитів із загального фонду бюджету, зведені плани спеціального фонду для подання їх в Міністерство фінансів України, місцевим фінансовим органам та органам Держказначейства [1, 5].

До кошторису додаються розрахунки та обґрунтування видатків і доходів у розрізі видів доходів і елементів витрат за кожним фондом кошторису. У дохідній частині проектів кошторисів зазначаються планові обсяги асигнувань, які передбачається спрямувати на покриття видатків установи із загального та спеціального фондів проектів відповідних бюджетів.

Кошторис доходів і видатків складається всіма бюджетними установами на календарний рік, і затверджується керівником організації вищого рівня не пізніше, ніж через місяць після ухвалення бюджету, за рахунок якого вона фінансується.

Особливим принципом кошторисно-бюджетного фінансування є одержання максимальної ефективності за мінімальних витрат з урахуванням раніше використаних коштів. При цьому обов'язковим є виконання вимоги щодо першочергового забезпечення бюджетними коштами видатків для оплати праці з нарахуванням, а також для господарського утримання установ [1, 5, 24].

Під час визначення видатків у проектах кошторисів установи має забезпечуватися суворий режим економії коштів і матеріальних цінностей. До кошторисів можна включати тільки видатки, передбачені законодавством, необхідність яких зумовлена характером діяльності установи. Видатки для придбання обладнання, капітального ремонту приміщень тощо, які не є першочерговими, можна передбачати лише з умови забезпечення коштами невідкладних витрат та відсутності заборгованості.

Одночасно з кошторисом затверджуються плани асигнувань і штатний розпис установи. До їх затвердження здійснення видатків проводиться згідно з проектами. Після затвердження штатних розписів головні розпорядники подають Мінфіну України, місцевим фінансовим органам зведені показники за мережею, штатними розписами і контингентами установ та одержувачами за формами, встановленими Мінфіном. Далі органи Державного казначейства здійснюють операції з розрахунково-касового обслуговування розпорядників коштів тільки відповідно до затверджених кошторисів та планів асигнувань.

Для здійснення контролю за асигнуваннями органи Державного казначейства проводять реєстрацію та ведуть облік зведених кошторисів та планів асигнувань розпорядників вищого рівня у розрізі розпорядників нижчого рівня та одержувачів.

Звітуючи про виконання загального фонду кошторису бюджетної установи, розпорядники бюджетних коштів повинні відобразити показники видатків за економічною класифікацією. На підставі цих показників визначається сума доходів на наступний рік за кожним джерелом надходження з урахуванням умов роботи установи. При цьому враховується рівень фактичного виконання доходів, очікуване виконання.

Видатки спеціального фонду бюджету провадяться виключно в межах і за рахунок відповідних надходжень до цього фонду на підставі кошторисів. Одночасно установи мають право використовувати протягом поточного року залишки коштів на рахунках спеціального фонду.

Асигнування, що передбачені кошторисами, надаються розпорядникам бюджетних коштів. Розпорядниками бюджетних коштів, згідно з бюджетним кодексом України [1], виступають керівники закладів, підприємств та організацій, яким надається право розпоряджатися затвердженими для них бюджетними асигнуваннями. Найбільша відповідальність за ефективне та цільове використання коштів покладається на головних розпорядників бюджетних коштів, які розподіляють і надають кошти розпорядникам нижчих ступенів.

Після отримання коштів із бюджету на свої рахунки головні розпорядники у встановленому порядку перераховують кошти на поточні рахунки підвідомчих підприємств, організацій та закладів — на рахунки розпорядників нижчого ступеня.

Наступною формою бюджетного фінансування є бюджетні кредити – надання коштів із бюджетів різних рівнів суб'єктам державного сектору економіки на поворотній і платній основі. Бюджетні кредити характеризують бюджетні кошти, розміщені банком у вигляді кредитів на підставі договору з

розпорядником цих коштів, за якими банк не має кредитного ризику. Вони є формою надання суб'єктам державного сектору економіки тимчасової фінансової допомоги на відповідних умовах (поворотності, платності, цільового використання). Однак зазначена форма бюджетного фінансування не є характерною для сучасної бюджетної системи країни [1, 32]. План надання кредитів із загального фонду бюджету - це помісячний розподіл надання кредитів з бюджету, затверджених у загальному фонді кошторису, за класифікацією кредитування бюджету, який регламентує протягом бюджетного періоду взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів відповідно до зазначених зобов'язань [5].

Державні трансферти – це кошти, які безоплатно й безповоротно передаються з бюджету юридичним і фізичним особам, та не призначені для придбання товарів, робіт чи послуг, надання кредиту або на виплату непогашеного боргу. Державними трансфертами є державне субсидіювання (державні субсидії, субвенції, дотації) і державна допомога населенню. Державні трансферти поділяються на поточні та капітальні. Найбільш розповсюдженим видом поточних державних трансфертів є державні субсидії, які передбачають надання державної фінансової допомоги юридичним і фізичним особам [5, 29, 33].

Таким чином, у фінансуванні витрат з бюджету беруть участь всі ланки бюджетної системи України.

1.3. Методи фінансового планування діяльності бюджетної організації

Поняття «методи фінансового планування» у науковій літературі не визначено.

Питання про методи планування у фінансовій літературі трактується по-різному:

«це сукупність прийомів і способів вивчення економічних процесів і розроблення планових завдань стратегії підприємства» [41];

«це певні способи та прийоми планових розрахунків» [42].

Зміст методу фінансового планування полягає у застосуванні науково - обґрунтованих інструментів, за допомогою яких розраховуються фінансові ресурси держави або суб'єкта господарювання на плановий і прогнозний періоди [43].

Розрахунок фінансового показника потребує попереднього дослідження економічних явищ і процесів, їхніх якісних особливостей і кількісних характеристик, що проводиться з використанням тих чи інших аналітичних способів і прийомів. Однак аналіз вихідного рівня сам собою не дає змоги одержати готові рішення для прогнозованого періоду.

Метод фінансового планування повинен включати елементи:

- аналіз досягнутого рівня й пошук можливостей його покращення в прогнозованому проміжку часу;
- вибір способів для розрахунку показників;
- проведення розрахунків.

Природно, що універсальних методів, які могли б однаково успішно застосовуватися у різних організаціях, немає. Але є методи, з використанням яких можуть бути побудовані системи управління організацією. Найпоширеніші методи фінансового планування представлено на рис. 1.11 [28].

Рис. 1.11. Методи фінансового планування [29, 33, 41, 42, 43]

Суть нормативного методу планування фінансових показників полягає в тому, що на основі заздалегідь встановлених норм і техніко-економічних нормативів розраховується потреба господарюючого суб'єкта у фінансових ресурсах і в їх джерелах. Такими нормативами є ставки податків, ставки тарифних внесків і зборів, норми амортизаційних відрахувань, нормативи потреби в оборотних коштах і ін. У фінансовому плануванні застосовується ціла система норм і нормативів, яка включає державні, регіональні, місцеві нормативи, галузеві нормативи і нормативи господарюючого суб'єкта тощо.

Нормативні моделі дозволяють порівнювати фактичні результати діяльності організацій з очікуваними, розрахованими у бюджету. Їх суть зводиться до встановлення нормативів за кожною статтею витрат за технологічними процесами, видами виробів (робіт, послуг), центрами відповідальності, тощо та до аналізу відхилень фактичних даних від цих нормативів. Нормативний метод планування є найпростішим методом [28].

Суть розрахунковий-аналітичного методу планування фінансових показників полягає в тому, що на основі аналізу досягнутої величини фінансового показника, що приймається за базу, і індексів його зміни в плановому періоді розраховується планова величина цього показника. В основі цього методу лежить експертна оцінка (рис 1.12).

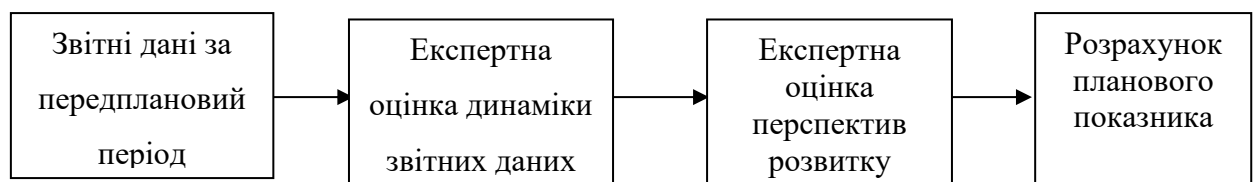

Рис. 1.12. Схема розрахунково-аналітичного методу фінансового планування

Розрахунково-аналітичний метод планування широко застосовується в тих випадках, коли відсутні техніко-економічні нормативи, а взаємозв'язок

між показниками може бути встановлений побічно, на основі аналізу їх динаміки і зв'язків.

Суть методу оптимізації планових рішень полягає в розробці декількох варіантів планових розрахунків, з тим щоб вибрати з них найбільш оптимальний. Власне прогнозування здійснюється в ході імітаційного моделювання, коли при розрахунках варіюють темпами зміни базового показника і незалежних чинників, а його результатом є побудова декількох варіантів прогнозованої звітності.

Суть балансового методу планування фінансових показників полягає в тому, що шляхом побудови балансів досягається ув'язка наявних фінансових ресурсів і фактичної потреби в них. Балансовий метод застосовується, перш за все, при плануванні розподілу прибутку, інших фінансових ресурсів. Даний метод реалізується через складання системи балансів – матеріально – речових, вартісних і трудових.

Фінансове планування вимагає широкого використання економіко-математичного моделювання разом з методами планування фінансових показників, що раніше застосовувалися. Суть економіко-математичного моделювання в плануванні фінансових показників полягає в тому, що воно дозволяє знайти кількісний вираз взаємозв'язків між фінансовими показниками і чинниками, що їх визначають. Цей зв'язок виражається через економіко-математичну модель. Економіко-математична модель є точним математичним описом економічного процесу, тобто опис чинників, що характеризують структуру і закономірності зміни даного економічного явища за допомогою математичних символів і прийомів (рівнянь, нерівностей, таблиць, графіків і т.д.).

Алгоритм розробки плану із застосуванням економіко-математичної моделі представлено на рис. 1.13.

Підвищення рівня наукової обґрунтованості фінансового планування потребує розробки кількох варіантів плану з послідуєчим вибором із них оптимального варіанту.

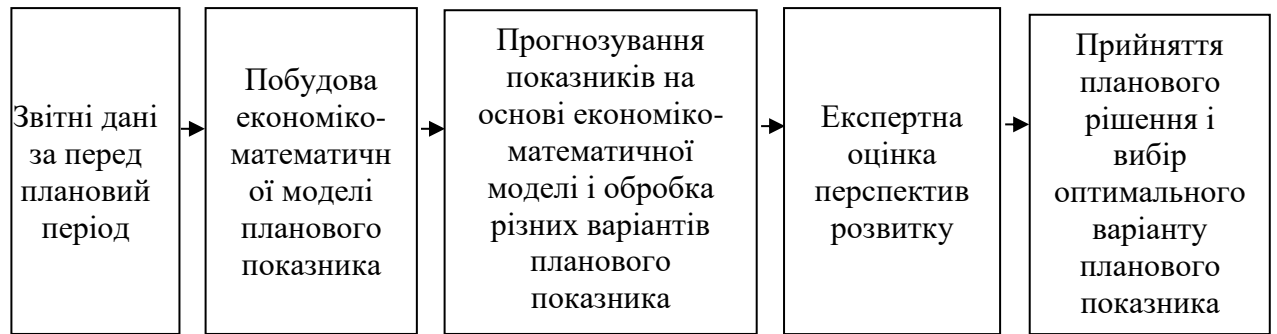

Рис. 1.13. Процес розробки плану із застосуванням економіко-математичної моделі

Вибір того чи іншого методу фінансового планування залежить від виду плану, строку на який він розроблюється, умов зовнішнього середовища господарювання підприємства тощо.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Дослідження наукової літератури та діючих нормативних актів в Україні свідчить про відсутність єдиного підходу до трактування терміну «фінансове планування» та структури системи фінансового планування. На основі здійснення наукового дослідження, узагальнення та розвитку теоретичних положень фінансового планування в контексті наукових підходів в 1 розділі роботи визначено його зміст та місце у системі управління підприємством, сформовано його основні цілі та особливості в сучасних умовах, сформульовано сутнісне розуміння поняття «фінансове планування на підприємстві», узагальнено смислові ознаки дефініції «фінансове планування».

Морфологічне дослідження суті фінансового планування виявило, що фінансове планування становить процес систематичної підготовки фінансових планів на основі управлінських рішень, які прямо чи опосередковано впливають на обсяги фінансових ресурсів, узгодження джерел формування та напрямів їх використання згідно з виробничими, маркетинговими планами, а також величину показників діяльності підприємства у плановому періоді, охоплює всі сторони діяльності організації та сприяє реалізації фінансової стратегії і тактики на певний період часу, і які забезпечують вирішення завдань найбільш раціональним шляхом.

Дослідження поглядів на місце фінансового планування у системі фінансового управління бюджетною організацією дозволило окреслити теоретичну основу його здійснення та виокремити основні сутнісні характеристики:

- фінансове планування є важливою складовою управління підприємством;
- відображає вартісний бік виробничого процесу, тобто в його основі зосереджена грошова оцінка явищ і процесів, що мають місце на підприємстві;

- носить цільовий характер і є важливою підсистемою стратегічного менеджменту;
- є важливим процесом підвищення ефективності та орієнтується на забезпечення зростання цінності організації;
- характеризується гнучкістю та адаптивністю, що спричинює необхідність його реалізації як зустрічного процесу, багатоваріантність розрахунків через сценарне моделювання, формування варіативної складової плану;
- відображає цілісний процес визначення та забезпечення необхідними фінансовими ресурсами;
- спрямоване на покриття запланованих видатків і затрат;
- передбачає обґрунтування принципів параметрів фінансового розвитку та внутрішнього фінансового потенціалу організації з урахуванням ризиків та загроз;
- носить прогностичний характер.

Результати аналізу основних принципів фінансового планування дозволили запропонувати підхід до їх класифікації за наступними ознаками: технологічні принципи; методичні принципи; організаційні; принципи ефективності фінансового планування. Дотримання цих принципів дозволить створювати необхідні умови для успішного виконання фінансових планів.

В роботі охарактеризовано види, форми та методи фінансового планування, що формують теоретичне підґрунтя процесу планування у практичній діяльності вітчизняних організації. Визначено призначення та цілі фінансового планування та прогнозування у фінансовій системі підприємства. Ґрунтовні дослідження довели, що завдяки фінансовому плануванню, можна досягти зміцнення фінансової стабільності самої організації, збалансування джерел формування фінансових ресурсів, ефективного їх використання за напрямками, передбаченими згідно із фінансовим планом, з метою досягнення стратегічних завдань ефективної діяльності організації.

РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ 1 ДПРЗ ГУ ДСНС УКРАЇНИ У ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Загальна характеристика та аналіз техніко-економічних показників діяльності бюджетної організації

1-й Державний пожежно-рятувальний загін (далі – 1 ДПРЗ) є структурним підрозділом ГУ ДСНС України у Черкаській області і ланкою єдиної державної системи запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Основна статутна інформація про 1-й Державний пожежно-рятувальний загін
ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

Показник	Характеристика
ЄДРПОУ:	39238318
Назва:	1 Державний пожежно-рятувальний загін Головного управління державної служби України з надзвичайних ситуацій у Черкаській області (1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській області)
Організаційна форма:	Державна організація (установа, заклад)
Адреса:	18028, Черкаська область, місто Черкаси, вулиця Героїв Холодного Яру, будинок 72
Стан:	Зареєстровано
Дата реєстрації:	03.06.2014 р. (8 років 4 місяці) Номер запису: 10211020000000303
Уповноважені особи:	Белашов Денис Андрійович – підписант (керівник)
Засновники:	Державна служба України з надзвичайних ситуацій / #38516849
Види діяльності:	84.25 Діяльність пожежних служб 84.11 Державне управління загального характеру 84.24 Діяльність у сфері охорони громадського порядку та безпеки
Реєстр платників єдиного внеску	Державна служба статистики України #37507880 Дата взяття на облік: 04.06.2014
Реєстр неприбуткових організацій:	
стан	Включено до реєстру неприбуткових установ та організацій включення на підставі рішення № 2123014600108 від 15.07.2021
ознака неприбутковості	0031 — бюджетні установи
контролюючий орган	Головне управління ДПС у Черкаській області #44131663

1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській області утворено з метою запобігання шляхом завчасного реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення її можливих наслідків та реагування і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, гасіння пожеж, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у зоні відповідальності за територіальним принципом.

Вирішення покладених на 1 ДПРЗ завдань забезпечує його начальник.

1 ДПРЗ належить до сфери управління ДСНС та безпосередньо підпорядковується ГУ ДСНС України у Черкаській області (далі – територіальний орган).

Оперативне управління 1 ДПРЗ, його підпорядкованими підрозділами здійснює відповідне районне управління Головне управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Черкаській області.

1 ДПРЗ функціонує на принципах єдиноначальності, централізації управління, статутної дисципліни та особистої відповідальності осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників, для яких запроваджуються спеціальні (професіональна, фізична, медична і психологічна) види підготовки.

1 ДПРЗ у своїй діяльності керується:

- Конституцією України,
- законами України,
- актами Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України,
- наказами МВС,
- іншими нормативно-правовими актами,
- наказами ДСНС, територіального органу.

Дислокацію, організаційну структуру, штат 1 ДПРЗ за поданням його начальника та погодженням з територіальним органом затверджує Голова ДСНС.

Залучення 1 ДПРЗ до гасіння пожеж та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру (далі – НС) та окремих їх наслідків, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення НС здійснюється відповідно до чинного законодавства та організаційно-розпорядчих актів ДСНС.

1 ДПРЗ є юридичною особою публічного права. За організаційно правовою формою господарювання він є органом державної влади.

Участь 1 ДПРЗ в асоціаціях, корпораціях, концернах та інших об'єднаннях, утворення будь-яких спільних підприємств за його участю, створення філій та представництв забороняється.

1 ДПРЗ має самостійний баланс, реєстраційні рахунки в установах Державної казначейської служби України, в установах банків України, печатку із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням.

1 ДПРЗ є бюджетною установою та утримується за рахунок коштів державного бюджету, має право укладати договори та угоди, набувати майнові та особисті немайнові права й обов'язки, бути позивачем і відповідачем у суді відповідно до вимог чинного законодавства України.

1 ДПРЗ несе відповідальність за своїми зобов'язаннями згідно з чинним законодавством. 1 ДПРЗ не несе відповідальності за зобов'язаннями територіального органу, ДСНС, відповідно територіальний орган та ДСНС не несуть відповідальності за зобов'язаннями 1 ДПРЗ.

Особовому складу 1 ДПРЗ, який відповідно до своїх службових та посадових обов'язків залучається до ліквідації пожеж та наслідків НС, надається медична допомога та медико-психологічна реабілітація згідно з чинним законодавством

Принципами діяльності 1 ДПРЗ є:

- пріоритетність завдань, пов'язаних із рятуванням життя людей;

- безумовне надання переваги забезпеченню раціональної та превентивної безпеки життєдіяльності населення;
- ефективне та комплексне використання наявних сил і засобів, призначених для організації запобігання НС і реагування на них;
- обов'язкове та першочергове виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню пожеж і НС шляхом завчасного реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення її можливих наслідків, гасіння пожеж, ліквідацію наслідків НС, загибелі людей і мінімізацію їх негативних наслідків;
- забезпечення постійної готовності до оперативного реагування на пожежі та НС як у мирний час, так і в умовах особливого періоду;
- постійне підтримання високого рівня професіоналізму особового складу, якість підготовки якого повинна відповідати міжнародним стандартам із пожежно-рятувальної справи.

Метою діяльності 1 ДПРЗ є:

- запобігання виникненню пожеж та НС шляхом завчасного реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення її можливих наслідків, мінімізація їх наслідків та захист населення і територій;
- термінове реагування на НС,
- гасіння пожеж,
- проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах і територіях;
- локалізація в межах компетенції зон впливу шкідливих і небезпечних факторів, що виникають під час аварій та катастроф.

Завдання діяльності 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. наведено у Додатку 2.

Особовий склад 1 ДПРЗ складається з осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Організаційна структура управління 1-й Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

Управління 1 ДПРЗ безпосередньо здійснює начальник загону. Його призначає на посаду та звільняє з посади Голова ДСНС за поданням начальника територіального органу. Начальник 1 ДПРЗ має заступників. З урахуванням встановленої чисельності 1 ДПРЗ кількість заступників може бути збільшена.

У разі відсутності начальника 1 ДПРЗ чи неможливості здійснювати ним свої повноваження з інших причин його обов'язки виконує заступник або інша особа, призначена в установленому порядку.

Функціональні зобов'язання начальника 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.:

- здійснює керівництво 1 ДПРЗ,
- забезпечує належний рівень готовності до проведення пожежно-рятувальних робіт, аварійно-відновлюваних і запобіжно-профілактичних робіт, ліквідації наслідків НС,
- забезпечує ефективне використання і збереження закріпленого за 1 ДПРЗ державного майна, збереження життя та здоров'я підлеглого особового складу;
- несе персональну відповідальність за виконання покладених на 1 ДПРЗ завдань і функцій, організацію та результати його діяльності;
- представляє 1 ДПРЗ в органах виконавчої влади, місцевого самоврядування, діє від імені 1 ДПРЗ у відносинах з іншими підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та фізичними особами або уповноважує на це підлеглий особовий склад 1 ДПРЗ;
- організовує, забезпечує та контролює виконання у підпорядкованих йому підрозділах вимог законодавства, наказів, доручень ДСНС, та територіального органу, інших нормативно-правових актів;
- звітує перед начальником територіального органу про виконання покладених на 1 ДПРЗ завдань, планів роботи, усунення порушень і недоліків, виявлених під час проведення перевірок діяльності 1 ДПРЗ, а також про притягнення до відповідальності осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників, винних у допущених порушеннях;
- здійснює добір кадрів і забезпечує організацію роботи з комплектування 1 ДПРЗ кваліфікованими кадрами, формує кадровий резерв;
- організовує складання та подання фінансової та бюджетної звітності відповідно до чинного законодавства та забезпечує збереження оброблених

первинних документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше 3 років;

- у встановленому порядку організовує та забезпечує складання проекту кошторису (на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди), подання його на затвердження до територіального органу, організовує його виконання та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання, здійснює контроль за правильним і економним витраченням бюджетних коштів і матеріальних ресурсів, додержанням фінансової розрахункової дисципліни та своєчасним поданням статистичної, податкової та фінансової звітності;

- розпоряджається коштами в межах затвердженого кошторису;

- видає накази, дає вказівки та доручення, обов'язкові для виконання особовим складом 1 ДПРЗ, контролює їх виконання тощо.

Начальник фінансового відділу:

1. Організує фінансову діяльність підприємства, спрямовану на забезпечення фінансовими ресурсами виконання планових завдань, збереження і ефективного використання основних засобів та обігових коштів, трудових і фінансових ресурсів підприємства, своєчасності платежів по зобов'язанням у державний бюджет, постачальникам та установам банків.

2. Керує розробленням проєктів перспективних та річних фінансових і касових планів, доведенням затверджених показників до підрозділів підприємства.

3. Бере участь у підготовці проєктів планів робіт, послуг.

4. Визначає потреби організації в ресурсах, джерела фінансування планів технічного переозброєння.

5. Організує розроблення нормативів обігових коштів і заходів щодо прискорення їх обігу.

6. Забезпечує своєчасне надходження доходів, оплату рахунків постачальників, оформлення за встановленими строками фінансово-

розрахункових та банківських операцій, виплату заробітної плати працівникам.

7. Контролює правильність складання, оформлення і затвердження кошторисно-фінансових розрахунків на витрати для упровадження техніки, кошторисів, коштів цільового призначення, а також інших документів, пов'язаних з фінансовою діяльністю підприємства.

8. Здійснює контроль за виконанням фінансового плану, правильними витратами коштів та цільовим використанням власних і позикових коштів.

9. Аналізує фінансово-господарську діяльність підприємства, бере участь у розробленні пропозицій, направлених на запобігання створення і ліквідації невикористаних товарно-матеріальних цінностей, зміцнення фінансової дисципліни, господарського розрахунку.

10. Забезпечує своєчасне складання і подання встановленої фінансової звітності.

11. Керує працівниками відділу.

Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності 1-й Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл. наведено у табл. 2.2.

З табл. 2.2 видно, що впродовж аналізованого періоду загальна сума доходів організації постійно зростає: у 2019 р. на 11,73% (5312,60 тис. грн), у 2020 р. на 3,50% (1773,95 тис. грн).

Але темпи зростання загальної суми витрат були більшими – 14,53% у 2019 р. та 8,25% у 2020 р. До того ж сума витрат у 2018-2020 рр. перевищує суму доходів. Це обумовило збільшення суми профіциту на 271,41% у 2019р., на 138,74% у 2020 р.; зростання витрат на 1 грн доходу з 1,01 грн до 1,04 грн у 2019р. (на 2,51%), з 1,04 грн до 1,08 грн у 2020р. (4,58%). Що свідчить про погіршення ефективності діяльності організації.

Таблиця 2.2

Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

Показник	Од. вим.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абс. відхилення, +/-		Відн. відхилення, %	
					2019-2018	2020-2019	2019/2018	2020/2019
Усього доходів	тис. грн	45307,51	50620,11	52394,06	5312,60	1773,95	11,73	3,50
Усього витрат	тис. грн	45802,83	52459,78	56786,12	6656,95	4326,34	14,53	8,25
Профіцит/дефіцит за звітний період	тис. грн	-495,32	-1839,67	-4392,06	-1344,35	-2552,39	271,41	138,74
Витрати на 1 грн доходу	грн	1,01	1,04	1,08	0,03	0,04	2,51	4,58
Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн	39491,04	43167,81	44460,04	3676,77	1292,23	9,31	2,99
Фондовіддача основних засобів	грн/грн	1,15	1,17	1,18	0,03	0,01	2,21	0,50
Чисельність персоналу	ос.	200	195	202	-5	7	-2,50	3,59
Річний фонд оплати праці	тис. грн	34276,05	38950,06	41197,99	4674,01	2247,93	13,64	5,77
Середньорічна заробітна плата 1 працівника	грн	171380,26	199743,90	203950,43	28363,64	4206,53	16,55	2,11
Продуктивність праці 1 працівника	тис. грн/ос.	226,54	259,59	259,38	33,05	-0,21	14,59	-0,08

За аналізований період зростає середньорічна вартість основних засобів пожежно-рятувального загону: на 9,31% у 2019р. (3676,77 тис. грн), на 2,99% у 2020р. (1292,23 тис. грн). Темпи зростання даних активів були повільнішими ніж темпи зростання доходу загону, що вплинуло на підвищення показника ефективності використання основних засобів – фондівіддачі. У 2019р. він зріс на 2,21%, у 2020р. – на 0,50%.

У 2019р. чисельність персоналу незначно знизилась (на 5 ос. або 2,5%), що при зростанні доходу призвело до підвищення продуктивності праці на 15,59% (33,05 тис. грн/ос). У 2020р. темп зростання чисельності (3,59%) незначно перевищив темп зростання доходу, в наслідок чого ефективність використання трудових ресурсів знизилась – продуктивність праці зменшилась на 0,08%.

Протягом аналізованого періоду спостерігається тенденція зростання середньорічної заробітної плати. У 2019р. це обумовлено збільшенням фонду заробітної плати (на 13,64%) внаслідок підвищення мінімальної заробітної плати на рівні держави при зменшенні чисельності персоналу. У 2020р. темп зростання фонду заробітної плати (5,77%) перевищив темп зростання чисельності персоналу (3,59%), що дозволило підвищити середньорічну заробітну плату на 2,11%.

2.2 Аналіз фінансового стану та результатів діяльності бюджетної організації

У табл. 2.3, 2.4 наведено результати горизонтального та вертикального аналізу фінансової звітності 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл., який проведено на основі балансу та звіту про фінансові результати організації.

Таблиця 2.3

Аналіз активу Балансу 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській області

Актив	Код рядка	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	Горизонтальний аналіз				Вертикальний аналіз,%		
					Абс. відх, +/-		Відн., відх,%		2018 р.	2019 р.	2020 р.
					2019-2018	2020-2019	2019/18	2020/19			
I. Нефінансові активи											
Основні засоби:	1000	39491037,00	43167810,00	44460044,00	3676773,40	1292234,00	9,31	2,99	89,96	88,27	91,41
первісна вартість	1001	50371166,00	55967962,00	61430904,00	5596796,20	5462942,00	11,11	9,76	114,74	114,45	126,30
знос	1002	10880129,00	12800152,00	16970860,00	1920022,80	4170708,00	17,65	32,58	24,78	26,17	34,89
Незавершені капітальні інвестиції	1030	3234006,00	4312008,00	2398924,00	1078002,00	-1913084,00	33,33	-44,37	7,37	8,82	4,93
Запаси	1050	832869,00	1015694,00	1309212,00	182824,92	293518,00	21,95	28,90	1,90	2,08	2,69
Усього за розділом I	1095	43557912,00	48495512,00	48168180,00	4937600,32	-327332,00	11,34	-0,67	99,22	99,17	99,03
II. Фінансові активи											
Поточна дебіторська заборгованість:											
за розрахунками за товари, роботи, послуги	1125	113702,00	151602,00	163233,00	37900,50	11631,00	33,33	7,67	0,26	0,31	0,34
за розрахунками із соціального страхування	1140	11827,00	19712,00	-	7884,80	-19712,00	66,67	-100,00	0,03	0,04	0,00
за внутрішніми розрахунками	1145	125631,00	132243,00	132956,00	6612,15	713,00	5,26	0,54	0,29	0,27	0,27
Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у казначействі	1162	89836,00	104461,00	174345,00	14624,54	69884,00	16,28	66,90	0,20	0,21	0,36
Усього за розділом II	1195	340996,00	408018,00	470534,00	67021,99	62516,00	19,65	15,32	0,78	0,83	0,97
Баланс	1300	43898908,00	48903530,00	48638714,00	5004622,31	-264816,00	11,40	-0,54	100,00	100,00	100,00

Таблиця 2.4

Аналіз пасиву Балансу 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській області

Пасив	Код рядка	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	Горизонтальний аналіз				Вертикальний аналіз,%		
					Абс. відх, +/-		Відн., відх,%		2018 р.	2019 р.	2020 р.
					2019-2018	2020-2019	2019/18	2020/19			
І. Власний капітал та фінансовий результат											
Внесений капітал	1400	44 814 913,00	51991267,00	57262544,00	7176354,38	5271277,00	16,01	10,14	102,09	106,31	117,73
Фінансовий результат	1420	-1 235 624,00	-3450622,00	-9450473,00	-2214998,00	-5999851,00	179,26	173,88	-2,81	-7,06	-19,43
Цільове фінансування	1450	12 254,00	24508,00	566936,00	12254,00	542428,00	100,00	2213,27	0,03	0,05	1,17
Усього за розділом І	1495	43 591 543,00	48565153,00	48379007,00	4973610,38	-186146,00	11,41	-0,38	99,30	99,31	99,47
ІІ. Зобов'язання											
Поточні зобов'язання:											
за платежами до бюджету	1540	2751,00	3844,00	-	1093,00	-	39,73	-	0,01	0,01	-
за розрахунками з оплати праці	1560	10287,00	15868,00	-	5581,00	-3844,00	54,25	-24,22	0,02	0,03	-
за внутрішніми розрахунками	1570	294327,00	318665,00	259707,00	24338,00	-15868,00	8,27	-4,98	0,67	0,65	0,53
Усього за розділом ІІ	1595	307365,00	338377,00	259707,00	31012,00	-58958,00	10,09	-17,42	0,70	0,69	0,53
Баланс	1800	43898908,00	48903530,00	48638714,00	5004622,38	-78670,00	11,40	-0,16	100,00	100,00	100,00

З табл. 2.3 видно, що у 2020р. підсумок балансу несуттєво знизився – на 0,54%. Основний вплив на динаміку активів організації мають основні засоби, питома вага яких складає $\approx 90\%$ від загальної суми активів та нефінансових активів, зокрема. Це пояснюється специфікою діяльності пожежно-рятувального загону (рис. 2.2).

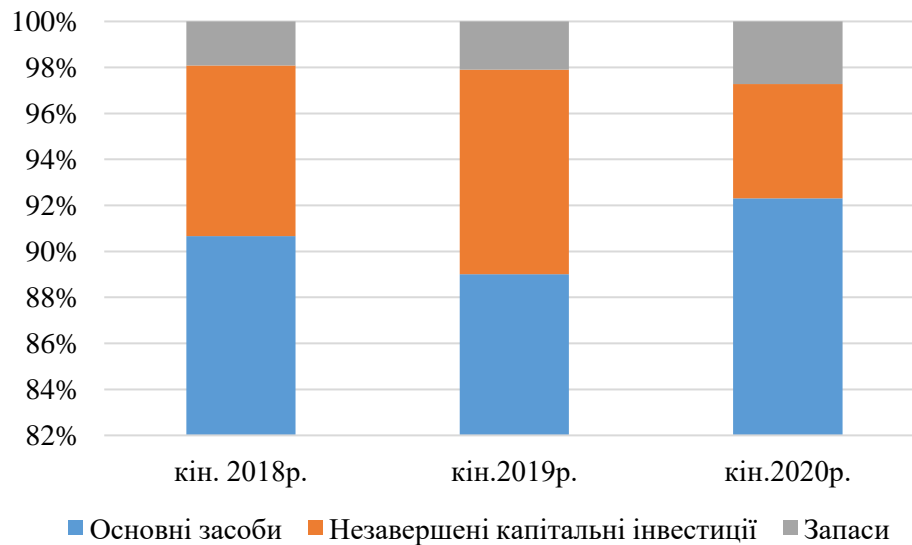

Рис. 2.2. Структура нефінансових активів організації у 2018-2020 рр.

Впродовж 2018-2020рр. первісна вартість основних засобів зростає внаслідок їх придбання: у 2019р. на 11,11%, у 2020 р. – на 9,76%. Динаміка статті «Незавершені капітальні інвестиції» підтверджує оновлення даної групи нефінансових активів. Але сума зносу основних засобів зростає більш швидкими темпами (на 17,65% та 32,58%, відповідно), що призвело до уповільнення зростання залишкової вартості даних активів організації.

Збільшення обсягів діяльності та подорожчання палива, запасних частин тощо вплинуло на зростання запасів організації: у 2019р. на 21,95%, у 2020р. на 28,90%. Але їх питома вага залишається невеликою: 1,90% у 2018р., 2,69% у 2020р.

У складі фінансових активів збільшується сума поточної дебіторської заборгованості покупців, замовників та грошові кошти у казначействі (рис. 2.3).

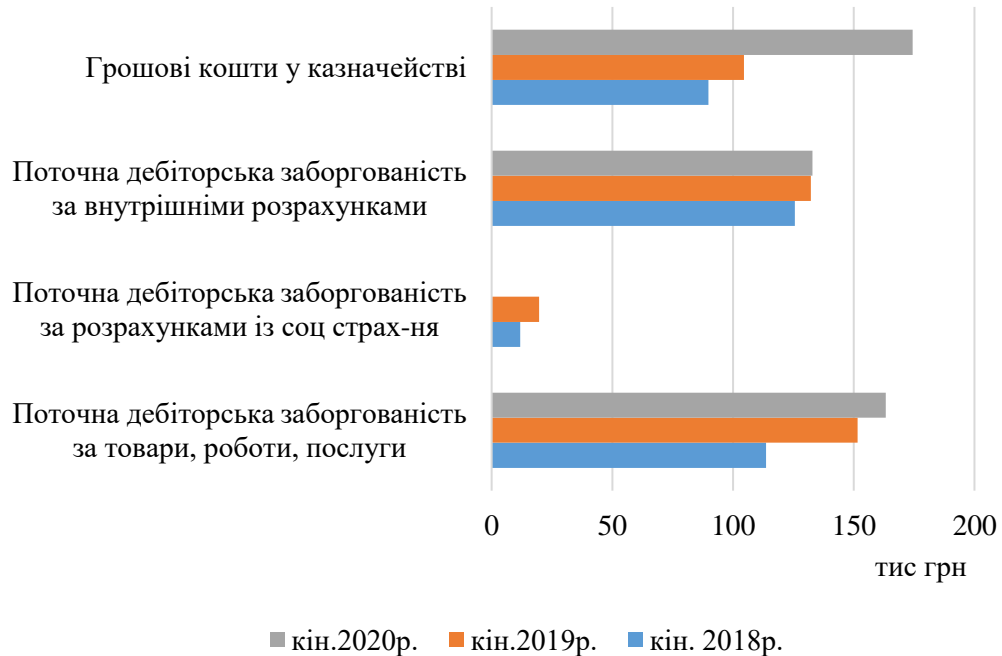

Рис. 2.3. Динаміка фінансових активів організації у 2018-2020 рр.

Основним джерелом фінансування активів організації є власний капітал, а саме внесений капітал, питома вага якого у підсумку балансу складає 102,09-117,73%. Внаслідок від'ємного фінансового результату діяльності 1 ДПРЗ питома вага власного капіталу: 99,30% у 2018р. та 99,47% у 2020р. Це свідчить про високий рівень фінансової незалежності, що пояснюється бюджетним фінансуванням діяльності організації та її неприбутковим статусом. Так коефіцієнт автономії впродовж аналізованого періоду складає 0,99 (рис. 2.4, табл. 2.5).

Оскільки зобов'язання складають несуттєву питому вагу у джерелах фінансування бюджетної організації, то показники ліквідності та платоспроможності знаходяться на достатньо високому рівні. До того ж, зростає сума цільового фінансування діяльності заgonу та, відповідно залишків грошових коштів у казначействі.

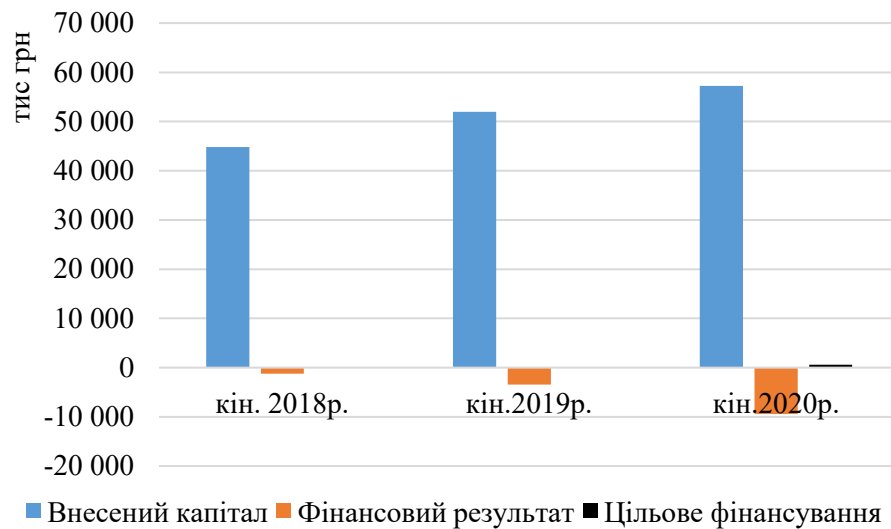

Рис. 2.4. Динаміка статей власного капіталу організації у 2018-2020 рр.

Таблиця 2.5

Показники ліквідності, платоспроможності та фінансової залежності 1 ДПРЗ
ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	Абс. відхилення	
				2019-2018рр.	2020-2019рр.
Коефіцієнт загальної ліквідності	3,82	4,21	6,85	0,39	2,65
Коефіцієнт термінової ліквідності	1,11	1,21	1,81	0,10	0,61
Власні обігові кошти, грн	866500,09	1085335,00	1520039,00	218834,91	434704,00
Коефіцієнт покриття запасів	0,37	0,33	0,20	-0,04	-0,13
Коефіцієнт автономії	0,99	0,99	0,99	0,00	0,00

У табл. 2.6, 2.7 наведено результати фінансового аналізу доходів, витрат досліджуваного пожежно-рятувального загону.

За даними табл. 2.6 видно, що загальна сума доходів за 2018-2020 рр. зростає на 11,73% (5312,6 тис. грн) у 2019р. та 3,50% (1773,95 тис. грн) у 2020р.

Найбільшу частину у доходах складають доходи від обмінних операцій (96,27-98,54%), а саме бюджетні асигнування: (93,24% у 2018р. та 94,81% у 2020р.). Сума останніх зростає на 11,11% у 2019р. та 5,83% у 2020р. (рис. 2.5, 2.6).

Друге місце серед доходів займають доходи від надання послуг (виконання робіт). Їх сума зростає на 239,91 тис. грн у 2019р., 340,67 тис. грн у 2020р. Але їх питома вага у 2018-2020 рр. складає 3,00-3,70% від загальній сумі доходів.

Основною складовою витрат 1-й Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл. є витрати за обмінними операціями. Їх питома вага складає 99,94% у 2018р. та 99,89% у 2020р.

Серед цих витрат найбільша сума витрат пов'язана з витратами на виконання бюджетних програм: 96,31% від загальної суми витрат бюджетної організації у 2018р. та 95,87% - у 2020р.

Друге місце посідають витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт). Їх питома вага зростає з 3,46% у 2018р. до 3,89% у 2020р. (рис. 2.7).

Необхідно відмітити тенденцію перевищення витрат над доходами впродовж всього аналізованого періоду. Сума дефіциту у 2019р. зросла на 1344,35 тис. грн), у 2020р. на 138,74% (або на 2552,24 тис. грн) (рис. 2.8).

У табл. 2.8 наведено динаміка показників оборотності активів 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

Таблиця 2.6

Аналіз доходів Звіту про фінансові результати 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській області

Стаття	Код рядка	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Горизонтальний аналіз				Вертикальний аналіз,%		
					Абс. відх, +/-		Відн., відх,%		2018 р.	2019 р.	2020 р.
					2019-2018	2020-2019	2019/18	2020/19			
Доходи від обмінних операцій:											
бюджетні асигнування	2010	42246371,70	46940413,00	49676248,00	4694041,30	2735835,00	11,11	5,83	93,24	92,73	94,81
доходи від надання послуг (виконання робіт)	2020	1359476,40	1599384,00	1940057,00	239907,60	340673,00	17,65	21,30	3,00	3,16	3,70
інші доходи від обмінних операцій	2050	11400,95	12001,00	10838,00	600,05	-1163,00	5,26	-9,69	0,03	0,02	0,02
Усього доходів від обмінних операцій	2080	43617249,05	48551798,00	51627143,00	4934548,95	3075345,00	11,31	6,33	96,27	95,91	98,54
Доходи від необмінних операцій:											
трансферти	2110	592386,48	604476,00	538605,00	12089,52	-65871,00	2,04	-10,90	1,31	1,19	1,03
інші доходи від необмінних операцій	2130	1097877,00	1463836,00	228314,00	365959,00	-1235522,00	33,33	-84,40	2,42	2,89	0,44
Усього доходів від необмінних операцій	2170	1690263,48	2068312,00	766919,00	378048,52	-1301393,00	22,37	-62,92	3,73	4,09	1,46
Усього доходів	2200	45307512,53	50620110,00	52394062,00	5312597,47	1773952,00	11,73	3,50	100,00	100,00	100,00

Таблиця 2.7

Аналіз витрат та фінансового результату діяльності 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській області

Стаття	Код рядка	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Горизонтальний аналіз				Вертикальний аналіз,%		
					Абс. відх, +/-		Відн., відх,%		2018 р.	2019 р.	2020 р.
					2019-2018	2020-2019	2019/18	2020/19			
Витрати за обмінними операціями:											
витрати на виконання бюджетних програм	2210	44113046,00	50 704 651,00	54439077,00	6591605,00	3734426,00	14,94	7,37	96,31	96,65	95,87
витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	2220	1586692,00	1 635 765,00	2207687,00	49 073,00	571 922,00	3,09	34,96	3,46	3,12	3,89
інші витрати за обмінними операціями	2250	77541,00	83 377,00	78 776,00	5 836,00	-4 601,00	7,53	-5,52	0,17	0,16	0,14
Усього витрат за обмінними операціями	2290	45777279,00	52423793,00	56725540,00	6646514,00	4301747,00	14,52	8,21	99,94	99,93	99,89
Витрати за необмінними операціями:											
інші витрати за необмінними операціями	2310	25554,00	35 991,00	60 577,00	10 437,00	24 586,00	40,85	68,31	0,06	0,07	0,11
Усього витрат за необмінними операціями	2340	25554,00	35 991,00	60 577,00	10 437,00	24 586,00	40,85	68,31	0,06	0,07	0,11
Усього витрат	2380	45802833,00	52459784,00	56786117,00	6656951,00	4326333,00	14,53	8,25	100,00	100,00	100,00
Профіцит/дефіцит за звітний період	2390	-495320,00	-1839674,00	-4392055,00	-1344354,00	-2552381,00	271,41	138,74	-	-	-

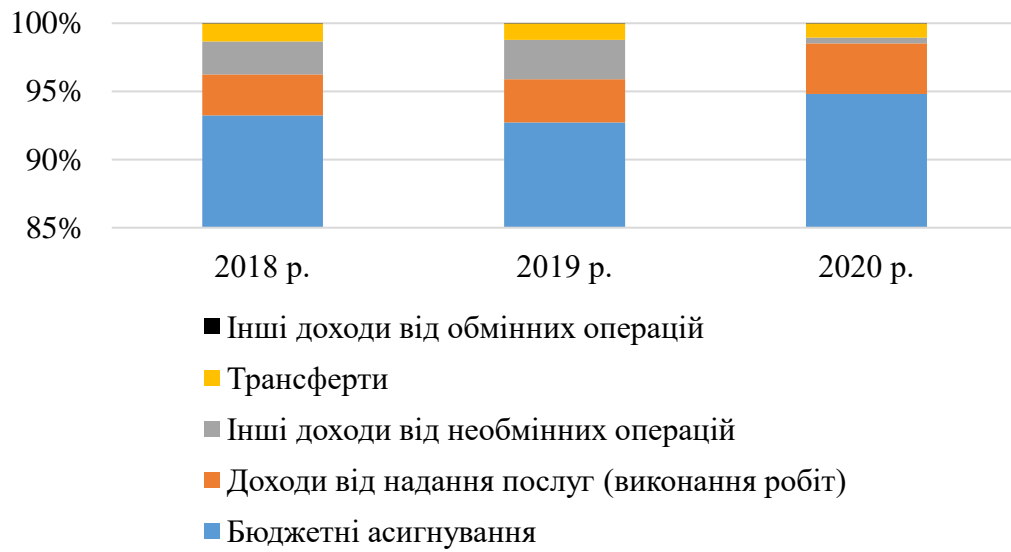

Рис. 2.5. Структура доходів організації у 2018-2020 рр.

Рис. 2.6. Динаміка основних статей доходу організації у 2018-2020 рр.

Рис. 2.7. Динаміка основних статей витрат організації у 2018-2020 рр.

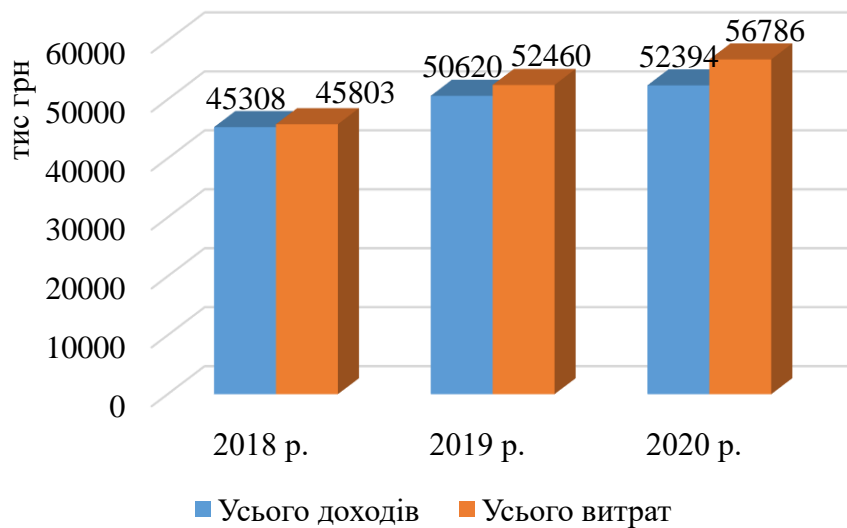

Рис. 2.8. Динаміка загальної суми доходів, витрат організації у 2018-2020 рр.

Таблиця 2.8

Динаміка показників оборотності активів 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у
Черкаській обл.

Показник	2019р.	2020р.	Абс. відх., +/-
Коефіцієнт оборотності активів	1,09	1,07	-0,02
Коефіцієнт оборотності запасів	56,63	48,73	-7,90
Період оборотності запасів, днів	6,45	7,49	1,04
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги	12,06	12,32	0,27
Період оборотності дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, днів	30,27	29,62	-0,66
Тривалість операційного циклу днів	36,72	37,11	0,39

Аналіз оборотності активів організації виявив зниження ефективності їх використання. Зростання доходів на 11,73% (5312,60 тис. грн) у 2019р., на 3,50% (1773,95 тис. грн) у 2020р. при збільшенні активів у 2019 р. на 11,40%, зниженні активів у 2020р. на 0,54% обумовило зменшення коефіцієнту оборотності активів з 1,09 об/рік до 1,07 об/рік. Але даний показник перевищує одиницю.

Специфіка діяльності 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. обумовлена не значною матеріалоемністю, що підтверджує невелику питому вагу матеріальних витрат у їх загальній сумі (4,00%) (рис. 2.9). Це пояснює короткий період оборотності запасів: 6,45 днів у 2019р. та 7,49 днів у 2020р.

Період оборотності дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги за аналізований період складає приблизно місяць.

Тривалість операційного циклу з 2019-2020 рр. не змінюється: ≈ 37 днів.

Зазначимо, що кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги у організації не має, що пояснюється умовами казначейського касового обслуговування бюджетних організацій. Отже тривалість фінансового циклу дорівнює тривалості операційного циклу.

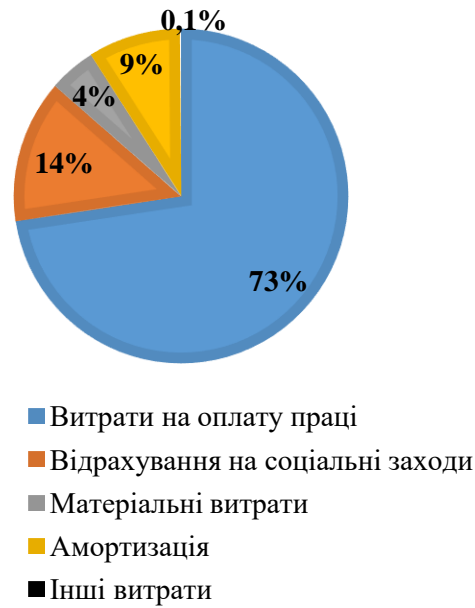

Рис. 2.9. Структура витрат організації за економічними елементами

2.3. Аналіз використання виробничих ресурсів бюджетної організації

Фінансово-економічний аналіз служить основою для виявлення недоліків та резервів в діяльності 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл., вибору більш раціональних методів та шляхів підвищення ефективності та якості роботи.

Аналіз основних виробничих засобів починається з оцінки наявності необхідної кількості і видів основних заданих активів. Аналіз необоротних активів починається з вивчення їх натурально-речового змісту. Для цього використовуються дані про їх групування за призначенням, що дозволяють охарактеризувати склад і структуру основних засобів на певний період (початок і кінець року) та їх зміни. Під складом основних засобів розуміється їх матеріально-речовий зміст, а під структурою – процентне співвідношення окремих видів до загальної суми (табл. 2.9, 2.10).

Таблиця 2.9

Аналіз складу і структури необоротних активів 1 ДПРЗ ГУ ДСНС
України у Черкаській обл. за 2018–2019 рр.

Найменування	2018 р.		2019 р.		Відхилення	
	сума, тис. грн.	питома вага,%	сума, тис. грн.	питома вага,%	+,- тис. грн.	за структурою %
Основні засоби	31285,53	62,11	34918,41	62,39	3632,88	0,28
Інші необоротні матеріальні активи	19085,63	37,89	21049,55	37,61	1963,92	-0,28
Разом необоротних активів	50371,17	100,00	55967,96	100,00	5596,80	-
Знос основних засобів	10880,13	-	12800,15	-	1920,02	-
Коефіцієнт зносу, %	21,60	-	22,87	-	1,27	-

Таблиця 2.10

Аналіз складу і структури необоротних активів 1 ДПРЗ ГУ ДСНС
України у Черкаській обл. за 2019–2020 рр.

Найменування	2019 р.		2020 р.		Відхилення	
	сума, тис. грн.	питома вага,%	сума, тис. грн.	питома вага,%	+,- тис. грн.	за структурою %
Основні засоби	34918,41	62,39	38517,18	62,7	3598,77	0,31
Інші необоротні матеріальні активи	21049,55	37,61	22913,73	37,3	1864,18	-0,31
Разом необоротних активів	55967,96	100	61430,90	100	5462,94	-
Знос основних засобів	12800,15	-	16970,86	-	4170,71	-
Коефіцієнт зносу, %	22,87	-	27,63	-	4,76	-

Аналізуючи представлені в табл. 2.9 дані, бачимо, що необоротні активи 1 ДПРЗ складаються із вартості основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. У 2019 р. відносно 2018 р. питома вага основних засобів збільшилась на 0,28%. Відповідно питома вага інших необоротних матеріальних активів зменшилась на 0,28%, що в абсолютному вираженні дорівнює 1963,92 тис. грн. Коефіцієнт зносу основних засобів зріс на 1,27%.

З даних табл. 2.10 видно, що у 2020 р. відносно 2019 р. в загальній сумі необоротних активів організації зросла питома вага основних засобів на 0,31%, в абсолютному вираженні збільшення дорівнює 3598,77 тис. грн. Відповідно питома вага інших необоротних матеріальних активів зменшилась на 0,31%, що в абсолютному вираженні складає 1864,18 тис. грн. Коефіцієнт зносу зріс на 4,76% і на кінець 2020 р. дорівнює 27,63%.

В середньому за аналізований період зношеність необоротних активів збільшилась на 6,03%. Це дозволяє зробити висновок про погіршення технічного стану необоротних активів і є сигналом для прийняття заходів щодо оновлення основних засобів.

Позитивною тенденцією в 1 ДПРЗ є збільшення коштів на придбання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. За 3 роки відсоток зростання коштів на придбання необоротних активів склав 66,31%.

Результати аналізу стану та ефективності використання основних засобів (ОЗ) підприємства наведено у табл. 2.11.

З табл. 2.11 видно, що у 1 ДПРЗ впродовж 2018-2020 рр. спостерігається зростання основних засобів. Загальна сума отриманих основних засобів у 2019р. склала 50371,0 тис. грн., у 2020 р. Вартість основних засобів, що надійшли до організації в порівнянні з їх загальною вартістю у 2019-2020 рр. значна, про що свідчать значення коефіцієнтів оновлення – 10,4% у 2019р. та 9,70% у 2020р.

Впродовж аналізованого періоду вибуття основних засобів було не суттєвим, що підтверджують значення коефіцієнту вибуття: 0,1% у 2018р. та 0,9% у 2020р.

Таблиця 2.11.

Аналіз стану та ефективності використання основних засобів
1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

Найменування показнику	2018р.	2019р.	2020р.	Абс. відхилення, +/-	
				2019-18рр.	2020-19рр.
Усього доходів, тис. грн.	45307,51	50620,11	52394,062	5312,60	1773,95
Наявність ОЗ на початок року, тис. грн.	49985,32	50371,17	55967,96	385,85	5596,79
Надійшло за рік, тис. грн.	420,58	5846,89	5946,78	5426,31	99,89
Вибуло за рік, тис. грн.	34,73	250,09	483,84	215,36	233,74
Наявність ОЗ на кінець року, тис. грн.	50371,17	55967,96	61430,90	5596,80	5462,94
Фондомісткість, грн./грн.	1,112	1,106	1,17	-0,006	0,064
Коефіцієнт реальної вартості ОЗ у майні підприємства	0,90	0,88	0,91	-0,02	0,03
Коефіцієнт зносу	0,22	0,23	0,28	0,01	0,05
Коефіцієнт придатності	0,78	0,77	0,72	-0,01	-0,05
Коефіцієнт оновлення	0,008	0,104	0,097	0,10	-0,01
Коефіцієнт вибуття	0,001	0,005	0,009	0,004	0,004
Коефіцієнт приросту	0,01	0,11	0,10	0,10	-0,01
Фондоозброненість, тис. грн./ос.	251,86	287,02	304,11	35,16	17,10

Реальна вартість основних засобів (їх питома вага за залишковою вартістю у загальній сумі активів) значно не змінюється: у 2019р. складає 90%; у 2020р. – 91%.

Впродовж аналізованого періоду накопичується знос необоротних активів, про що свідчить зростання коефіцієнту зносу з 0,22 у 2018р. до 0,28 у 2020р. Відповідно, коефіцієнт придатності знижується з 0,78 у 2018р. до 0,72 у 2020р.

Найважливішою складовою виробничих ресурсів є персонал організації.

Чисельність штатних працівників 1 ДПРЗ за період 2019–2018 рр. зменшилась на 5 осіб. А у 2020 р. штатний розклад поповнився на 7 одиниць.

Зауважимо, що штатний розпис бюджетної установи (організації) являє собою затверджений вищою установою перелік найменувань посад постійних співробітників із зазначенням кількості однойменних посад (вакансій) та посадових окладів за структурними підрозділами установи. Він є підґрунтям для складання та подальшого затвердження кошторису бюджетної установи (організації) [19].

Проаналізуємо фактичний кадровий склад 1 ДПРЗ (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Аналіз фактичного кадрового складу 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

Показники	Од. вим.	Значення за роками			Відхилення			
		2018р.	2019р.	2020р.	2019р. / 2018р.		2020р. / 2019р.	
					абс.	%	абс.	%
1. Старший начсклад	осіб	22	21	12	-1	-4,55	-9	-42,86
2. Середній начсклад	осіб	24	27	29	3	12,50	2	7,41
3. Молодший начсклад	осіб	132	125	140	-7	-5,30	15	12,00
4. Рядові	осіб	10	11	10	1	10,00	-1	-9,09
5. Робітники та службовці	осіб	12	11	11	-1	-8,33	0	0,00
Всього		200	195	202	-5	-2,50	7	3,59

З даних табл. 2.12 видно, що у 1 ДПРЗ загальне зменшення чисельності штатних працівників у 2019 р. відносно 2018 р. відбулось за рахунок зменшення працівників:

- старшої категорії на 1 особу;

- молодших спеціалістів на 7 осіб;
- робітників та службовців на 1 особу.

Позитивним моментом є збільшення кількості працівників середньої категорії на 3 особи.

Для наочності структуру кадрового складу 1 ДПРЗ за категоріями у 2019 р. представимо графічно (рис. 2.11, 2.12).

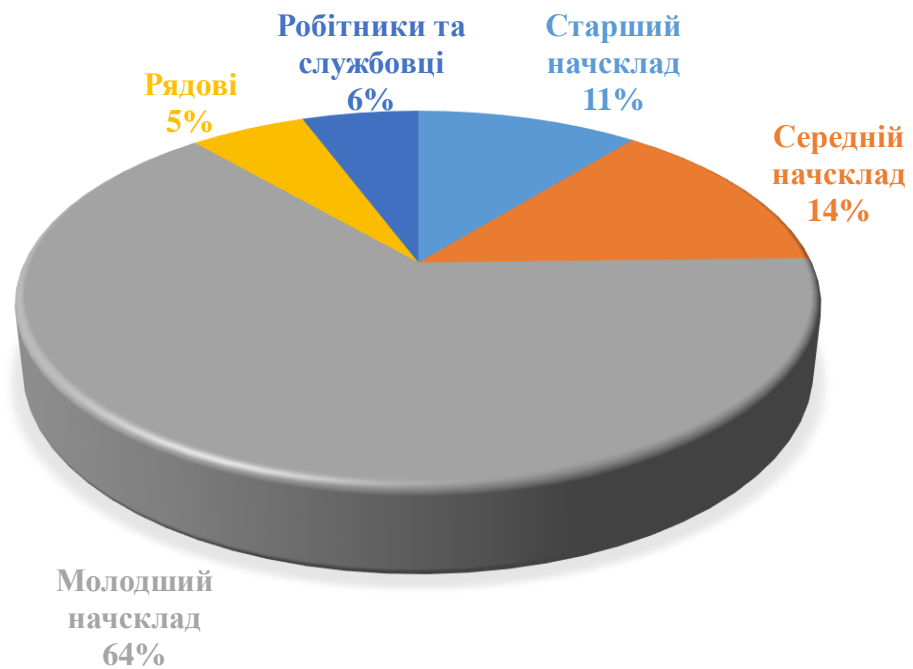

Рис. 2.11. Структура кадрового складу 1 ДПРЗ у 2019 р.

З рис. 2.12 видно, що у 2020р. питома вага старшого начскладу зменшилась з 11% до 6%, молодшого начскладу, відповідно зросла на 5%.

Однією зі складових фінансово-економічного аналізу є аналіз використання трудових ресурсів на підприємстві, який необхідно розглядати в тісному зв'язку з рівнем продуктивності праці та заробітної плати.

Рис. 2.12. Структура кадрового складу 1 ДПРЗ у 2020 р.

Із зростанням продуктивності праці з'являються реальні можливості підвищення рівня заробітної плати. При цьому кошти на оплату праці повинні використовуватися таким чином, щоб темпи зростання продуктивності праці випереджали темпи зростання її оплати.

У зв'язку з цим необхідно проводити систематичний контроль за використанням фонду оплати праці з метою визначення шляхів економії коштів за рахунок підвищення продуктивності праці та зниження трудомісткості.

В процесі аналізу використання фонду заробітної плати необхідно встановити відповідність між темпами зростання середньої заробітної плати і темпами зростання продуктивності праці.

Коефіцієнт випередження (K_0) дорівнює відношенню індексу зростання продуктивності праці ($I_{пп}$) до індексу зростання заробітної плати ($I_{зп}$):

$$K_0 = \frac{I_{пп}}{I_{зп}} \quad (2.1)$$

$$I_{\text{III}} = \frac{\text{III}_1}{\text{III}_0}, \quad (2.2)$$

де III_1 – продуктивність праці у звітному періоді, тис. грн./особу;

III_0 – продуктивність праці у базовому періоді, тис. грн./особу.

$$I_{\text{зп}} = \frac{Z_1}{Z_0}, \quad (2.3)$$

де Z_1 – середня заробітна плата за звітний період, грн.;

Z_0 – середня заробітна плата у базовому періоді, грн.

Дані для аналізу ефективності використання фонду оплати праці в 1 ДПРЗ наведено у табл. 2.13.

Таблиця 2.13

Дані для аналізу використання фонду оплати праці в 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

Показники	Значення показників за роками			Відхилення			
	2018р.	2019р.	2020р.	2019р. / 2018р.		2020р. / 2019р.	
				+, -	%	+, -	%
ФОП, тис. грн.	34276,05	38950,06	41197,99	4674,01	13,64	2247,93	5,77
Середньооблікова чисельність, осіб	200	195	202	-5,00	-2,50	7,00	3,59
Середньорічна з/п одного працівника, тис. грн.	171,38	199,74	203,95	28,36	16,55	4,21	2,11
Продуктивність праці, тис. грн./особу	226,54	259,59	259,38	33,05	14,59	-0,21	-0,08

Розрахуємо коефіцієнт випередження за 2019 р.:

$$I_{\text{III}} = \frac{259,59}{226,54} = 1,15$$

$$I_{\text{зп}} = \frac{199,74}{171,38} = 1,17$$

$$K_0 = \frac{1,15}{1,17} = 0,98$$

Розрахунки показують, що у 2019 р. темпи зростання заробітної плати випереджають темпи зростання продуктивності праці на 2%.

Основним завданням аналізу фонду заробітної плати є визначення, в якому ступені використовувався фонд заробітної плати. З цією метою необхідно розрахувати показник економії або перевитрати.

Для визначення суми економії або перевитрати ($\pm \mathcal{E}$) фонду заробітної плати у зв'язку із зміною співвідношень між темпами зростання продуктивності праці і його оплати можна використовувати наступну формулу:

$$\pm \mathcal{E}_{\text{ФЗП}} = \text{ФЗП}_{\text{ф}} \cdot \frac{I_{\text{ЗП}} - I_{\text{ПП}}}{I_{\text{ЗП}}}, \quad (2.4)$$

де $\text{ФЗП}_{\text{ф}}$ – фактичний фонд заробітної плати в звітному році, тис. грн.

$$\pm \mathcal{E}_{\text{ФЗП}} = 38950,06 \cdot \frac{1,17 - 1,15}{1,17} = 665,81 \text{ тис. грн.}$$

У 2019 році за рахунок випередження темпу збільшення заробітної плати над темпом зростання продуктивності праці спостерігається перевитрата фонду заробітної плати на 665,81 тис. грн.

Проведемо необхідні розрахунки за 2020 р.:

$$I_{\text{ПП}} = \frac{259,38}{259,59} = 0,92$$

$$I_{\text{ЗП}} = \frac{203,95}{199,74} = 1,02$$

$$K_0 = \frac{0,92}{1,02} = 0,90$$

Розрахунки показують, що у 2020 р. темпи зростання заробітної плати випереджають темпи зниження продуктивності праці на 10%.

$$\pm \mathcal{E}_{\text{ФЗП}} = 41197,06 \cdot \frac{1,02 - 0,92}{1,02} = 4039,02 \text{ тис. грн.}$$

Можна зробити висновок, що у 2020 р. 1 ДПРЗ мало перевитрату фонду заробітної плати у розмірі 4039,02 тис. грн.

Отже, ефективність використання трудових ресурсів організації у 2020р. знизилась (рис. 2.13).

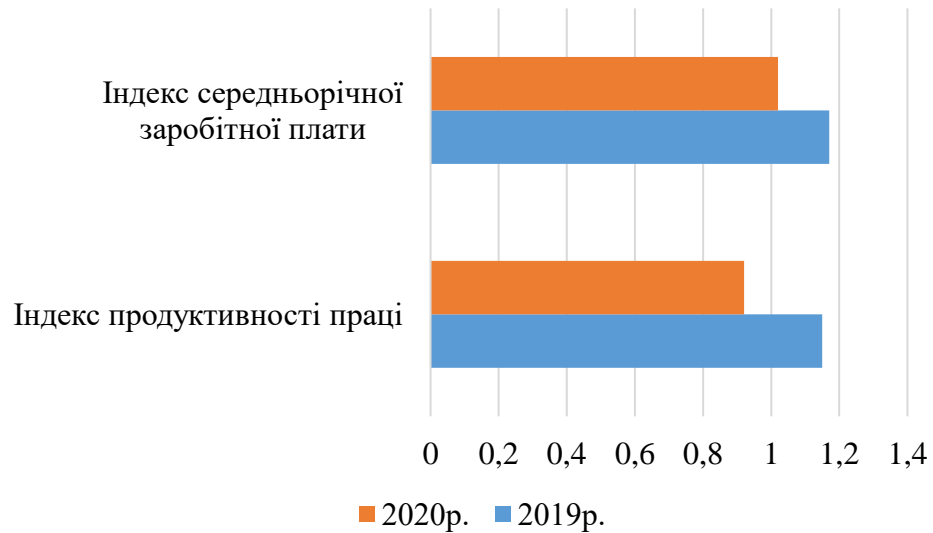

Рис. 2.13. Динаміка індексів продуктивності праці та середньорічної заробітної плати

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Метою діяльності 1 ДПРЗ є: запобігання виникненню пожеж та НС, термінове реагування на НС, гасіння пожеж, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах і територіях, локалізація в межах компетенції зон впливу шкідливих і небезпечних факторів, що виникають під час аварій та катастроф тощо.

Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності 1-й Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл. свідчить, що впродовж аналізованого періоду загальна сума доходів організації постійно зростає: у 2019 р. на 11,73%, у 2020 р. на 3,50%. Але темпи зростання загальної суми витрат були більшими – 14,53% у 2019 р. та 8,25% у 2020 р. До того ж сума витрат у 2018-2020 рр. перевищує суму доходів. Це обумовило збільшення суми профіциту на 271,41% у 2019р., на 138,74% у 2020р.; зростання витрат на 1 грн доходу. Що свідчить про погіршення ефективності діяльності організації.

Результати фінансового аналізу свідчать, що у 2020р. підсумок балансу несуттєво знизився – на 0,54%. Основний вплив на динаміку активів організації мають основні засоби, питома вага яких складає $\approx 90\%$ від загальної суми активів та нефінансових активів, зокрема. Це пояснюється специфікою діяльності пожежно-рятувального загону. Спостерігається оновлення даної групи нефінансових активів.

Результати фінансового аналізу свідчать, що у 2020р. підсумок балансу несуттєво знизився. Основний вплив на динаміку активів організації мають основні засоби, питома вага яких складає $\approx 90\%$. Основним джерелом фінансування активів організації є власний капітал, а саме внесений капітал, питома вага якого у підсумку балансу 118%. Внаслідок від'ємного фінансового результату діяльності загону питома вага власного капіталу у 2020р. складає 99,5%. Це свідчить про високий рівень фінансової незалежності, що пояснюється бюджетним фінансуванням діяльності

організації та її неприбутковим статусом. Оскільки зобов'язання складають несуттєву питому вагу у джерелах фінансування бюджетної організації, то показники ліквідності та платоспроможності знаходяться на достатньо високому рівні. До того ж, зростає сума цільового фінансування діяльності загону та, відповідно залишків грошових коштів у казначействі.

Аналіз основних засобів організації виявив тенденцію оновлення впродовж 2018-2020 рр. Реальна вартість основних засобів значно не змінюється і складає 91%. Ефективність використання трудових ресурсів організації за аналізований період знизилась. Загін мав перевитрату фонду заробітної плати у розмірі 667 тис. грн у 2019р. та 4039 тис. грн. у 2020р.

Отже, для підвищення ефективності діяльності 1-го Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл. потрібно дослідити можливості удосконалення системи фінансового планування на основі сучасних підходів до управління бюджетною організацією.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

3.1 Проблеми та напрями розвитку бюджетного планування в Україні

Організовуючи діяльність установ державного сектору, вони часто стикаються з проблемою обмеженості фінансових ресурсів. Це потребує постійного контролю за витратами для забезпечення економного та раціонального використання виділених на них фінансових ресурсів, згідно із затвердженим кошторисом. Але, незважаючи на наявні потреби, вони повинні забезпечити виконання поставлених завдань.

Аналіз теоретико-методологічного обґрунтування, його актуальності для забезпечення ефективності використання коштів дав змогу виділити найбільш доцільні питання, які належать до сфери фінансового планування (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Обґрунтування дослідження проблем фінансового планування бюджетної організації

Автор	Позиція автора
Тешева Л.В., Хохлов М.П., Петрова І.М.	«В управлінні бюджетної організації фінансове планування залишається слабким місцем. За сучасних умов господарювання фінансове планування як важливий складник механізму фінансової системи та одна з функцій управління підприємством є актуальною темою сьогодення» [31, с. 314]
Бортнік С.М.	«Лише створення надійної та гнучкої системи управління фінансами, спрямованої на вирішення питань бюджетної, кредитної та інвестиційної політики, дасть змогу організаціям суттєво підвищити ефективність своєї діяльності. Окрім того, важливою проблемою фінансового планування є забезпечення обґрунтованості фінансового плану, його реальності» [42, с. 22]

Продовження табл. 3.1

Автор	Позиція автора
Каламбет С.В., Остимчук Г.В.	«Розвиток фінансового планування є одним із базисних внутрішньо організаційних контекстів в управлінській системі господарюючого суб'єкта. Багатогранність та неоднозначність наукових підходів щодо розуміння економічної сутності, завдань, принципів та методів фінансового планування засвідчує те, що ця економічна категорія потребує постійного переосмислення і доповнення на теоретичному та науково-методичному рівнях» [33, с. 87]
Тищенко В.В.	«Ефективність фінансової діяльності будь-якого підприємства визначається його здатністю ефективно управляти формуванням і використанням наявних фінансових ресурсів, тому саме на підставі фінансового планування можна передбачати та враховувати всі зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі підприємства, адаптувати внутрішні фактори фінансової діяльності підприємства для його зростання і розвитку» [24, с. 125]
Бровко Л.І., Пасечник О.В.	«Фінансування господарської діяльності державних підприємств відбувається як за рахунок Державного бюджету України, так і за рахунок власних або залучених коштів, що потребує ефективного контролю не тільки з боку самого підприємства, а й з боку держави, тому для державних підприємств функція планування є традиційною» [25, с. 40]
Пеняк Ю.С.	«Добре організована, якісно реалізована та постійно контрольована система бюджетування підприємства виступає базовим елементом ефективного поточного управління його фінансовими ресурсами. Вона сприяє реалізації стратегічної мети підприємства шляхом конкретизації цілей та розв'язання його тактичних завдань, а також оптимізації розподілу ресурсів» [36, с. 149]

Як видно з табл. 3.1, фінансове планування є елементом злагодженої роботи підприємств. Воно створює умови для цільового та планомірного фінансового забезпечення, є складовою частиною управління фінансами організацій усіх форм власності та суб'єктів господарювання. Іноді терміни «кошторис» і «фінансовий план» ототожнюють, хоча вони мають однакове призначення – є основним фінансовим документом, який кількісно відображає результати фінансового планування, але вони різні за своєю суттю [24, 38, 39, 45].

Розглядаючи це питання, важливо пам'ятати, що фінансове планування – це добре організований та керований процес, який передбачає визначення безпосередніх робіт, розрахунок та обґрунтування обсягів фінансування їх виконання, встановлення термінів та кількісну оцінку результатів. Потім ці

дані вносяться до кошторису бюджетної установи або фінансового плану суб'єктів господарювання.

Бюджетні установи мають чітко визначені цілі своєї діяльності, які визначаються чинним законодавством та стратегією їх розвитку. Фінансове планування включає правильну організацію виконання стратегічних планів розвитку, обґрунтування виконання ними поточних завдань і вимагає постійного контролю з боку керівництва та керівників за дотриманням запланованих заходів та їх своєчасним фінансовим виконанням [41].

Останнім часом зростає актуальність реалізації ідей ефективного переходу до довгострокового управління та планування, форм і методів прийняття рішень органами місцевого самоврядування щодо впровадження середньострокового бюджетування. Процес якісного переходу до середньострокового бюджетування значною мірою залежить від розуміння сутності самого процесу як елемента довгострокового управління та стратегічного планування, що проявляється, насамперед, у створенні належних умов самоменеджменту для учасників цього процесу [46].

За визначенням Світового банку, «середньострокове бюджетне планування – це підхід до планування та управління державними фінансами, який розширює горизонт формування бюджетної політики на три-п'ять років і дозволяє планувати та прогнозувати бюджетні доходи й видатки, необхідні для реалізації стратегічних цілей бюджетної політики держави у середньостроковій перспективі» [47].

На рівні головних розпорядників бюджетних коштів (ГРК) середньострокове бюджетне планування в міжнародній практиці визначається як складання плану їх діяльності на середньостроковий період, визначення обсягу коштів, необхідних для досягнення середньострокові цілі.

У більшості країн середньострокове бюджетне планування (ССБП) не використовується під час бюджетного процесу для повного охоплення муніципальних рівнів. Залучення місцевих органів влади відбувається переважно через міжбюджетні трансферти, за які відповідають центральні

міністерства. Саме з цієї причини в міжнародному праві ми не знаходимо положень з питань ССБП щодо місцевих бюджетів та повноважень регіональних органів влади. Ці стандарти охоплюють лише державний рівень і рівень державного бюджету.

Центральний уряд при цьому зобов'язаний створити та забезпечити сталі умови та незмінні правила для можливості якісного багаторічного муніципального планування, яке відбувається на рівні урядів нижчих рівнів [47].

На відміну від міжнародних практик, статтею 751 Бюджетного Кодексу України (БКУ) визначено, що «організаційно-методологічні засади складання прогнозу місцевого бюджету (включно з типовою формою прогнозу) визначаються Міністерством фінансів України» [1] (МФУ). Середньострокові прогнози місцевих бюджетів базуватимуться на Бюджетній декларації, включатимуть показники за доходами (з розподілом за їхніми основними видами) та фінансуванням місцевого бюджету, поверненням кредитів до місцевого бюджету, видатками та наданням кредитів з місцевого бюджету з розподілом на загальний та спеціальний фонди.

При цьому норми цієї статті БКУ є загальними і не містять конкретних роз'яснень, а методологічні та методичні розробки Мінфіну щодо трирічного планування міських бюджетів зараз практично відсутні.

У зв'язку з цим вбачається доцільним визначити поняття ССБП місцевого бюджету та зрозуміти його сутність.

Оскільки практичного досвіду формування багаторічних місцевих бюджетів в Україні немає, ми будемо оперувати нормами європейського законодавства й трансформувати їх на рівень бюджетів громад. Пропонуємо таке визначення ССБП місцевих бюджетів: «середньострокове планування місцевих бюджетів – це комплексний підхід до планування та управління місцевими фінансами, що дозволяє планувати та прогнозувати бюджетні доходи та видатки, необхідні для реалізації стратегічних цілей місцевої бюджетної політики у середньостроковому періоді» [47].

При цьому видатки плануються та здійснюються за програмно-цільовим методом (ПЦМ), і жодна нова програма не може бути підтримана, якщо не розраховано вартість її реалізації та вплив на середньострокові показники бюджету, а також якщо обсяг їх фінансування перевищує кошти бюджету громади.

Відповідно до частини 3 розділу II Стратегії реформування системи управління державними фінансами (СУДФ), перехід до середньострокового бюджетного планування в Україні є не технічною зміною у формуванні бюджету шляхом врахування ще двох бюджетних періодів у розрахунках, а системною зміною бюджетної політики, яка повинна забезпечити стратегічний підхід до визначення пріоритетних заходів та відповідний розподіл обмежених ресурсів [8].

Посилення бюджетної дисципліни здійснюватиметься шляхом:

- визначення та демонстрації наслідків реалізації чинної державної політики протягом наступних років і забезпечення дотримання граничних обсягів видатків;
- підвищення рівня передбачуваності бюджетних ресурсів та відповідного планування заходів.

Враховуючи вищезазначене, можна визначити сутність планування бюджету громади на три роки (рис. 3.1).

У табл. 3.2 наведено порівняння та відмінності між традиційним (на один рік) та середньостроковим (на три роки) плануванням бюджету місцевого самоврядування за показниками, які застосовуються в країнах-членах ЄС.

Впровадження таких системних змін у діяльність усіх суб'єктів бюджетного процесу може бути значно легшим та якіснішим за умови розробки та встановлення конкретних правил та розробки основних інструментів підвищення бюджетної дисципліни для всіх суб'єктів бюджетного процесу.

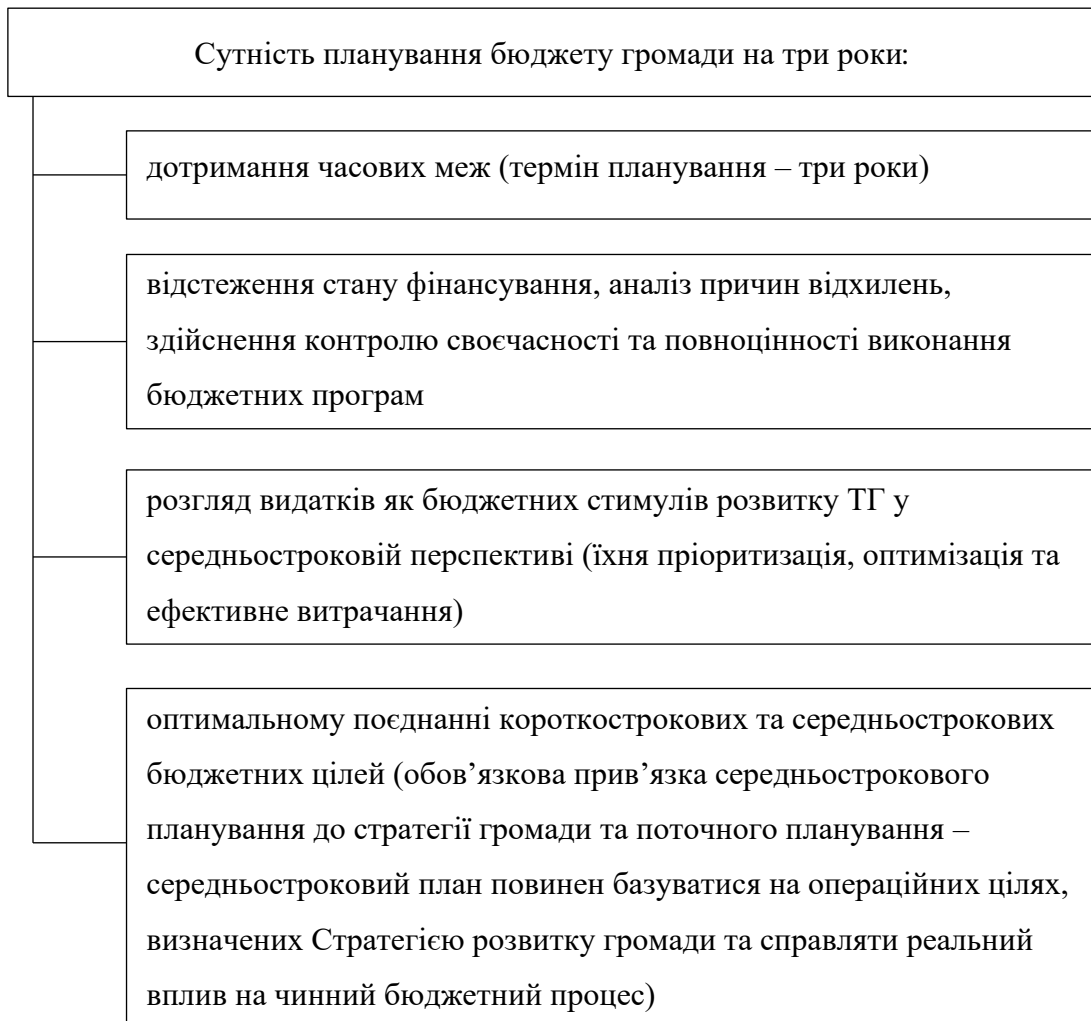

Рис. 3.1. Пропонована схема сутності середньострокового бюджетного планування

Таблиця 3.2

Порівняння традиційного (однорічного) бюджетного планування та середньострокового (трирічного) бюджетного планування

Показник	Традиційний бюджет (планування на один рік на рівні ОМС)	ССБП (трирічне ковзне планування на рівні ОМС)
Бюджетна дисципліна	Увага приділяється короткостроковій проблематиці	Увага приділяється побудові середньострокової моделі (бюджетна дисципліна всіх учасників процесу знаходиться на високому рівні)
Зв'язок між місцевою політикою, стратегічним та бюджетним плануванням (здатність та готовність ОМС до визначення пріоритетності програм)	Слабкий зв'язок, напрямки та способи фінансування можуть визначатися за потребою та не відповідати пріоритетам, визначеним Стратегією розвитку громади	Вище середнього (напрямки та способи фінансування відповідають пріоритетам і операційним цілям, визначеним Стратегією розвитку громади)
Ефективність надання послуг	Ефективність, як правило, є низькою внаслідок застосування контролю над витрачанням бюджетних коштів лише у поточному році, а не через застосування передбачуваності бюджетного фінансування	Узгоджуються наявні ресурси, видатки та результати – це дозволяє підвищити ефективність надання послуг
Спроможність (самостійність) ГРК	Низька внаслідок відсутності нормативно закріпленої відповідальності за результати використання коштів і участі у визначенні бюджетних обмежень	Висока внаслідок існування бюджетної дисципліни, участі у визначенні та дотриманні бюджетних обмежень, більших повноважень та самостійності у витрачанні бюджетних коштів, відповідальності за результат використання бюджетних коштів

Формування конкретної середньострокової бюджетної стратегії та підсумкового трирічного прогнозу місцевого бюджету повинно проходити в три етапи:

- визначення наявних ресурсів;
- визначення потреб самими розпорядниками коштів залежно від цілей їхньої державної політики, узгоджених з пріоритетами, що визначені стратегією розвитку громади;
- погодження ресурсів і цілей (рис. 3.2).

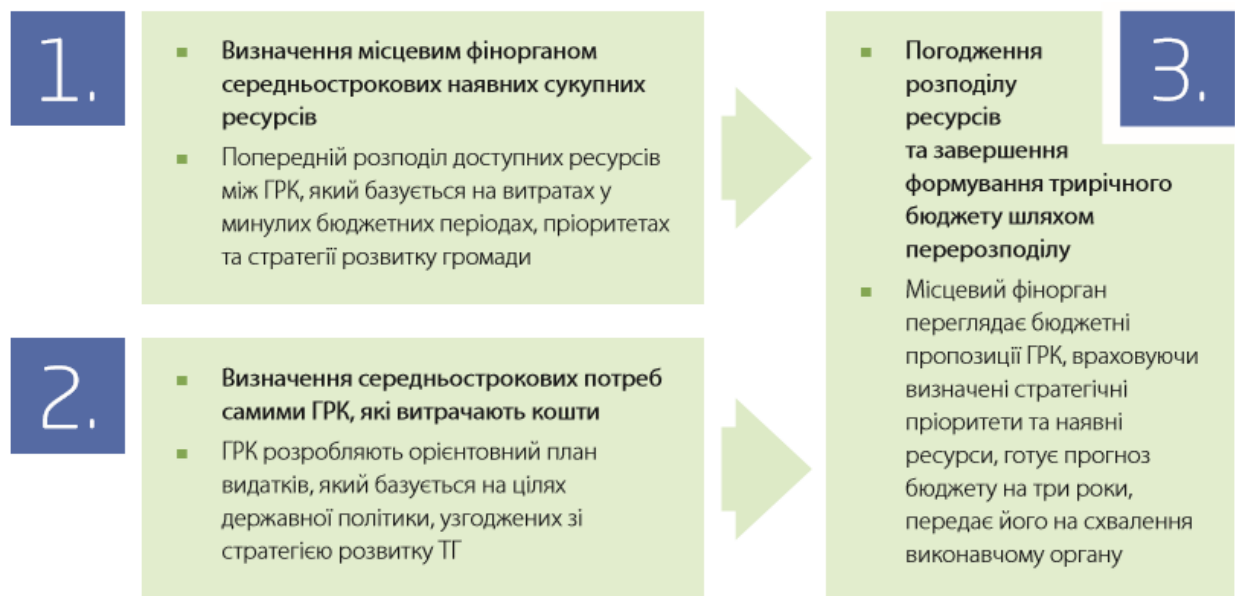

Рис. 3.2. Стадії формування середньострокового бюджету громади

Основні умови переходу бюджетів місцевого самоврядування України на середньострокове бюджетне планування наведено на рис. 3.3.

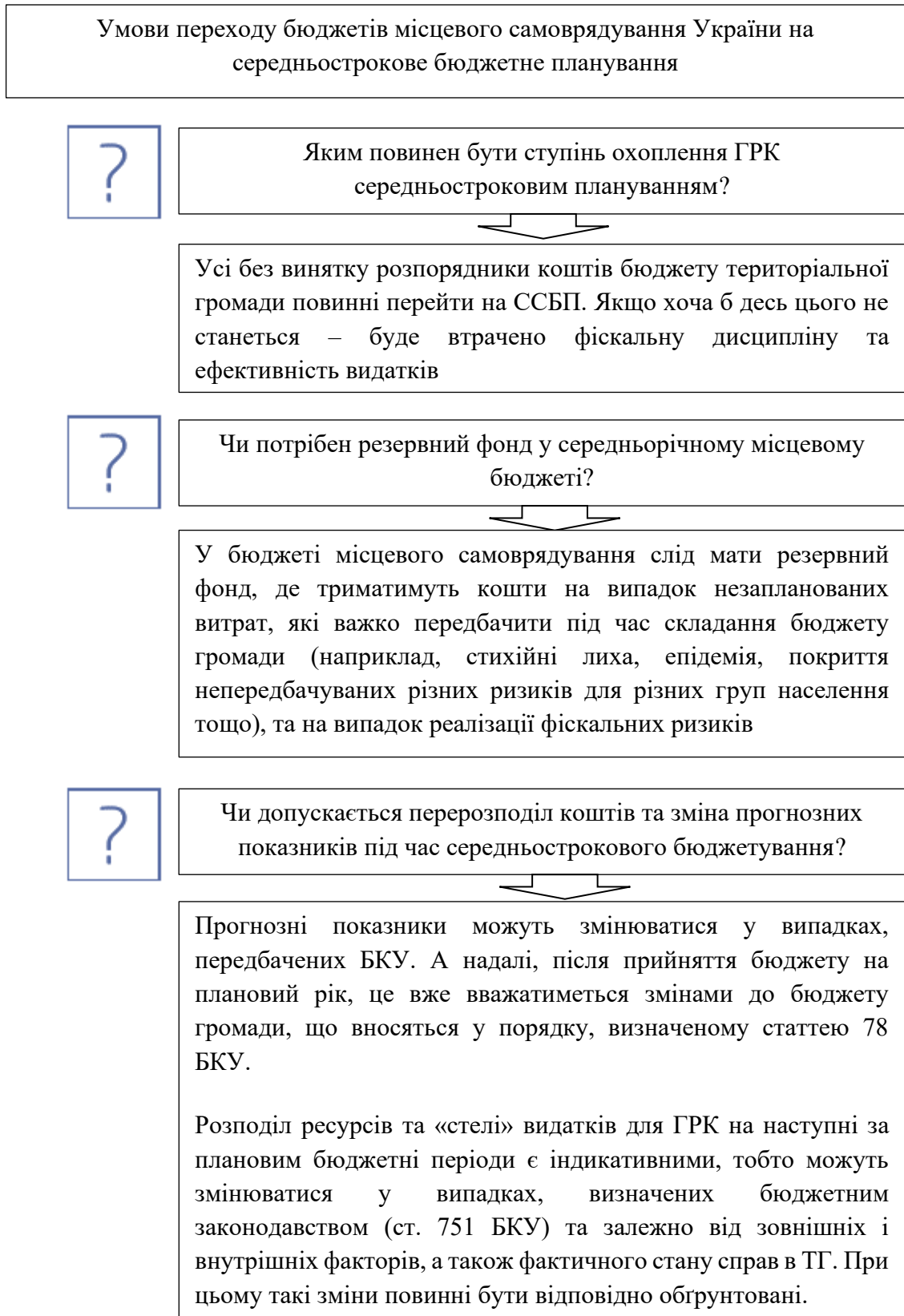

Рис. 3.3. Особливі умови переходу бюджетів місцевого самоврядування України на середньострокове бюджетне планування

У табл. 3.3 наведено перелік головних учасників бюджетного процесу в ТГ та зміна їхніх функцій при трирічному бюджетуванні у порівнянні з традиційним (однорічним) бюджетом.

Таблиця 3.3

Функції учасників місцевого бюджетного процесу в однорічному та трирічному бюджетуванні

Учасники	Їхні функції	
	Традиційні (річне бюджетування)	Нові (середньострокове бюджетування)
Органи місцевого самоврядування (ОМС)	Затверджує бюджет	Відіграє стратегічну роль, надаючи рекомендації щодо пріоритетів і місцевої політики, виконує наглядові та законодавчі функції у середньостроковому періоді
Місцевий фінансовий орган	Готує бюджет відповідно до вказівок Мінфіну та ОМС і керує бюджетними коштами	Зосереджується на фіскальній системі (ліміт загальних видатків, загальний обсяг доходів), технічних аспектах встановлення пріоритетів витрат та управлінні сукупним бюджетом громади, здійснює керування та нагляд за всіма аспектами підготовки середньострокового бюджету
Головні розпорядники бюджетних коштів (ГРК)	Реалізують програми	Стають відповідальними за розробку планів витрат, а також за управління програмами та їхнє оцінювання, проводять внутрішнє оцінювання ефективності бюджетних програм для того, щоб у майбутньому їх пріоритизувати

Зважаючи на те, що держава не завжди надає ОМС ефективні інструменти управління та розвитку, а перехід на середньострокове бюджетування вимагатиме від ОМС подальшої розробки місцевих стратегій виявлення та вирішення проблем та нових правил розробки процедур і практик розвитку бюджетного процесу в муніципалітетах, можна зробити висновок, що стратегічні підходи до самоврядування як інструменту саморозвитку є найбільш прийнятними для успішної практичної реалізації ССБП місцевою владою на місцевому рівні.

Таким чином, самоврядування має зосереджуватися не на одній людині (особистості), а на муніципальному органі, який представляє громаду та має на меті забезпечити її розвиток своїми силами та можливостями. Для цього

цілісне уявлення про сутність самоменеджменту, починаючи від його визначення, його функцій, проходячи через вибір технік, методів і переваг, трансформується та поширюється від особистості до ОМ.

На рис. 3.4 наведено схему використання прийомів і методів стратегічного самоменеджменту («кола правил») органами місцевої влади на кожному етапі своєї роботи з побудови власних моделей переходу на ССБП в громаді [48].

Рис. 3.4. Схема використання ОМС прийомів і методів стратегічного самоменеджменту для постановки цілей та їх розв'язання

В умовах фінансового управління, орієнтованого на стратегічний розвиток, через використання прийомів і методів стратегічного самоменеджменту ОМС можуть визначити етапи процесу побудови власних моделей переходу до середньострокового бюджетного планування на рівні громади (рис. 3.5) [48].

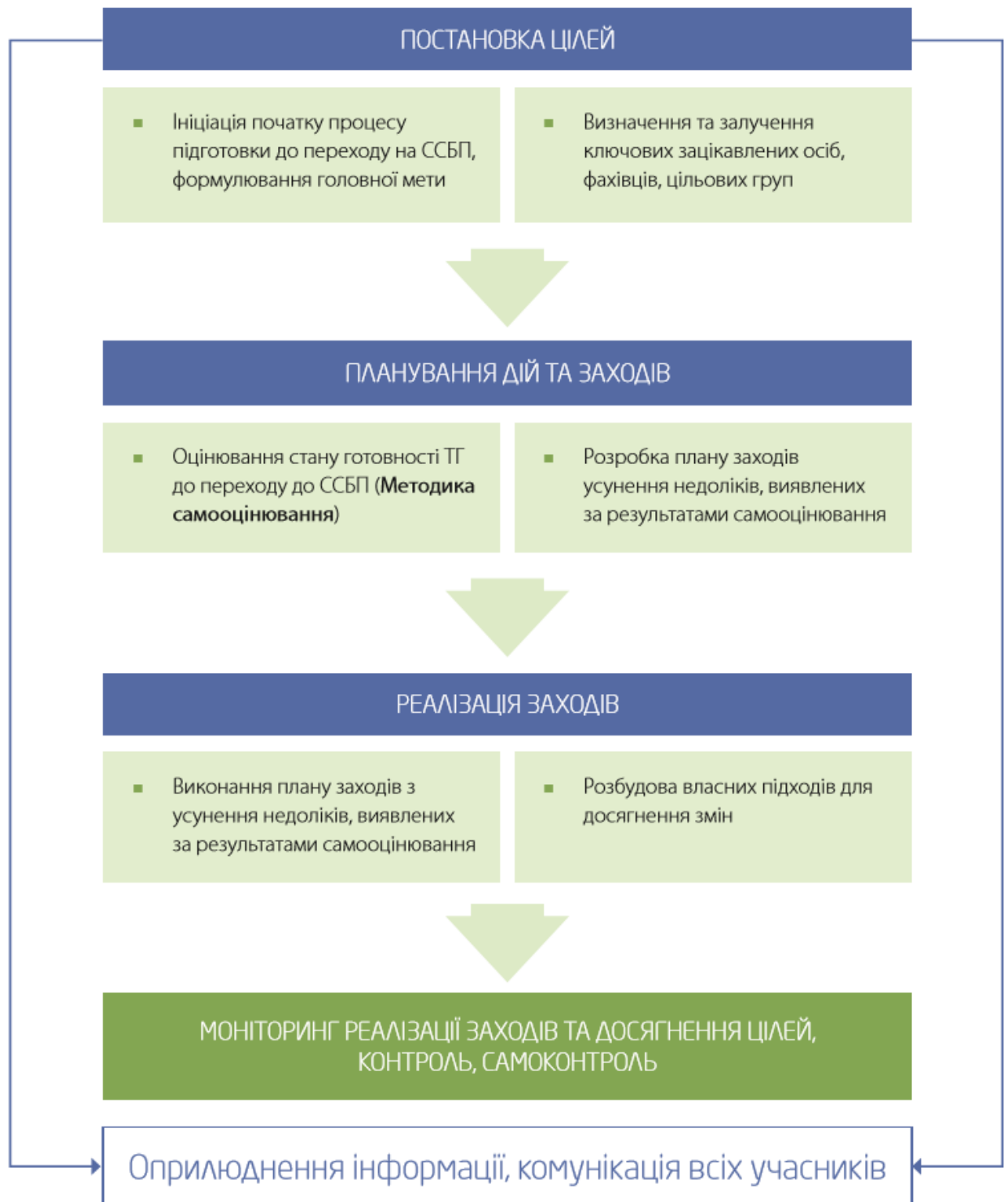

Рис. 3.5. Схема процесу побудови системи середньострокового бюджетного планування в ТГ з точки зору стратегічного та самоменеджменту ОМС

У міжнародній практиці виокремлюють три основних типи рамок умов складання середньострокового бюджету [48]:

1. Середньострокові фіскальні рамки, котрі використовують невеликий набір фіскальних змінних і в більшості випадків обмежуються визначенням цілей фіскальної політики та поданням прогнозних макропоказників.

2. Середньострокові рамки бюджету, що разом із прогнозними індикаторами включають цільові показники (граничні рівні) видатків окремих адміністративних одиниць. Цей тип середньострокового бюджету має на меті збереження загальної фіскальної дисципліни; за таким підходом граничні рівні видатків встановлюються з розбивкою за функціями, секторами чи міністерствами.

3. Середньострокові рамки видатків є найбільш деталізованим і ретельно опрацьованим інструментом середньострокового планування, який містить елементи програмно-цільового бюджетування та сприяє підвищенню ефективності витрачання державних коштів (рис. 3.6).

Типи рамок умов складання середньострокового бюджету громади		Види цільових, прогнозних чи граничних показників	
Середньострокові рамки видатків	Середньострокові рамки бюджету громади	Середньострокові фіскальні рамки	Ліміт загального обсягу видатків бюджету громади
			Прогноз загального обсягу доходів громади
		Прогноз доходів бюджету громади за видами джерел	
		План видатків у розрізі ГРК (галузей, якщо 1 ГРК)	
		План видатків бюджету громади	
		План видатків у розрізі бюджетних програм	
		Прогноз фінансування бюджетних програм	

Рис. 3.6. Середньострокові фіскальні рамки, рамки бюджету та видатків для бюджетів місцевого самоврядування

Критерії, за якими здійснюється оцінювання стану готовності ТГ до переходу на багаторічне планування наведено у Додатку 4.

3.2. Проблеми та шляхи удосконалення державного управління у сфері фінансового забезпечення оперативно-рятувальних сил цивільного захисту в Україні

Дослідження державного управління у сфері пожежної безпеки дозволило зробити висновок, що функціонування системи протипожежного та протиаварійного захисту є незбалансованим та не спрямованим виключно на досягнення мети – забезпечення мінімально допустимого ризику виникнення пожеж та інших надзвичайних ситуацій. У результаті порівняльного аналізу фінансування аварійно-рятувальних сил цивільного захисту, зокрема газодимозахисної служби, кількості та динаміки пожеж в Україні встановлено тенденцію до стійкого погіршення ситуації [19-21].

Аналіз стану фінансово-матеріального забезпечення оперативнорятувальних сил цивільного захисту виявив, що державне управління в СЗПБУ не в змозі належним чином забезпечити їх повсякденну діяльність та виконання функціональних завдань, покладених на них нормативно-правовими документами України щодо гасіння пожеж та реагування на інші надзвичайні ситуації. Це, у свою чергу, зумовлює необхідність пошуку додаткових джерел фінансування та вдосконалення державного управління на основі чіткого прогресивного регулювання діяльності всіх суб'єктів та об'єктів досліджуваної сфери. З метою удосконалення державного управління у сфері забезпечення пожежної безпеки України (СЗПБУ) та виявлення можливих шляхів удосконалення фінансування оперативно-рятувальних сил цивільного захисту (ОРС ЦЗ) необхідно переглянути інституції страхування окремих видів добровільного та обов'язкового страхування, що пов'язано із забезпеченням пожежної безпеки [19-21, 25, 32, 33].

З метою удосконалення державного управління у СЗПБУ, зокрема механізму фінансування оперативно-рятувальних сил цивільного захисту (далі

– ОРС ЦЗ), в роботі проаналізовано нормативно-правове регулювання та практику страхової справи, пов'язані із забезпеченням пожежної безпеки.

Згідно до Закону України «Про страхування» [6], страхування може бути добровільним та обов'язковим. Перелік видів страхування наводиться у статтях 6 і 7 даного Закону відповідно. Аналіз змісту зазначених статей свідчить, що до СЗПБУ мають відношення чотири види страхування (табл. 3.4):

Таблиця 3.4

Види страхування у сфері забезпечення пожежної безпеки України згідно до Закону України «Про страхування» [6]

Стаття	Пункт статті	Назва
стаття 6 «Добровільне страхування та його види»	п. 10	страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ
статті 7 «Види обов'язкового страхування»	п. 3	особисте страхування працівників відомчої (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд)
	п.12	страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту
	п.14	страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру

Вид страхування, зазначений у п.3 ст. 7 Закону [6] стосується особистого страхування працівників, що задіяні у СЗПБУ, і направлений на

відшкодування можливої шкоди життю або здоров'ю зазначеної групи осіб внаслідок виконання ними своїх функціональних обов'язків щодо запобігання та ліквідації пожеж та інших можливих надзвичайних ситуацій. Виплата страхового відшкодування здійснюється за страховим випадком безпосередньо застрахованій особі – страхувальнику, тобто виплата направлена безпосередньо у середу систему державного управління у СЗПБУ [19-21].

Види страхування, що зазначені у п.12 і п.14 ст. 7 та п.10 ст.6 Закону [6], реалізує об'єкт державного управління у СЗПБУ, яким може бути будь-який господарюючий суб'єкт, незалежно від форми власності та виду організаційно-адміністративної структури. Вирішальним чинником у даному випадку є те, що цей суб'єкт здійснює таку діяльність або має такі властивості (наприклад, об'єкт з підвищеною небезпекою), при яких ймовірність реалізації несприятливої події, зазначеної в найменуваннях цих видів страхування, більша ніж рівень небезпеки, встановлений суспільством, державою чи законом.

Однак, отримувачем фінансової вигоди при цьому являються:

1) Страхова компанія – у випадку, коли за договором страхування нею отримано страхову премію, а реалізації небезпечної події не сталося, тобто не настав страховий випадок.

2) Страхувальник у разі реалізації небезпечної події, яка зазначена у

Але ж, законодавчо та практично ліквідація наслідків реалізації небажаної події, входить до функцій державного управління у СЗПБУ, у особі центрального органу виконавчої влади (ЦОВВ), який формує і реалізує державну політику у сфері пожежної та техногенної безпеки, а саме ОРС ЦЗ, котрі входять до складу ДСНС України, та які є суб'єктом державного управління у СЗПБУ. При цьому фінансування для практичної реалізації своїх функцій отримує із Державного Бюджету України, а фінансові потоки, які створюються за допомогою законодавчого регулювання цивільно-правових

відносини у страховій сфері, розподіляються між учасниками ринку страхування [20].

З метою усунення описаної парадигмальної колізії у СЗПБУ в роботі пропонується застосовувати новий концептуальний підхід до здійснення державного управління в інституційному аспекті розвитку та реформування страхової діяльності, який розроблено Говорун С. В. [21].

Даний підхід надає нових можливостей для більш якісного фінансового забезпечення ОРС ЦЗ, і буде сприяти виведенню взаємовідносин між суб'єктами та об'єктами у цій сфері із «сірої зони» та буде сприяти до найкращого та найрезультативнішого виконання Стратегії реформування системи державного нагляду (контролю) [5].

Сутність концептуального підходу, що пропонується, представлено у вигляді моделі та графічно зображено на рис. 3.7.

Запропонована модель державного управління інституційним розвитком страхової справи у СЗПБУ передбачає відрахування страховиком 10% від отриманих страхових внесків (до оподаткування) за видами страхування, що наведені на рис. 3.7 [21].

Застосування запропонованого підходу дозволить вирішити завдання:

- виконання програми із надходження коштів від страховика до центрального органу виконавчої влади, який формує і реалізує державну політику у сфері пожежної та техногенної безпеки – Державної служби України з надзвичайних ситуацій;
- моніторинг за станом об'єктів управління (страхувальників і страховиків) щодо їх кількості, обсягу сплачених страхових внесків тощо;
- оптимізація обсягів фінансових потоків до індикативно визначених на поточний фінансово-бюджетний рік.

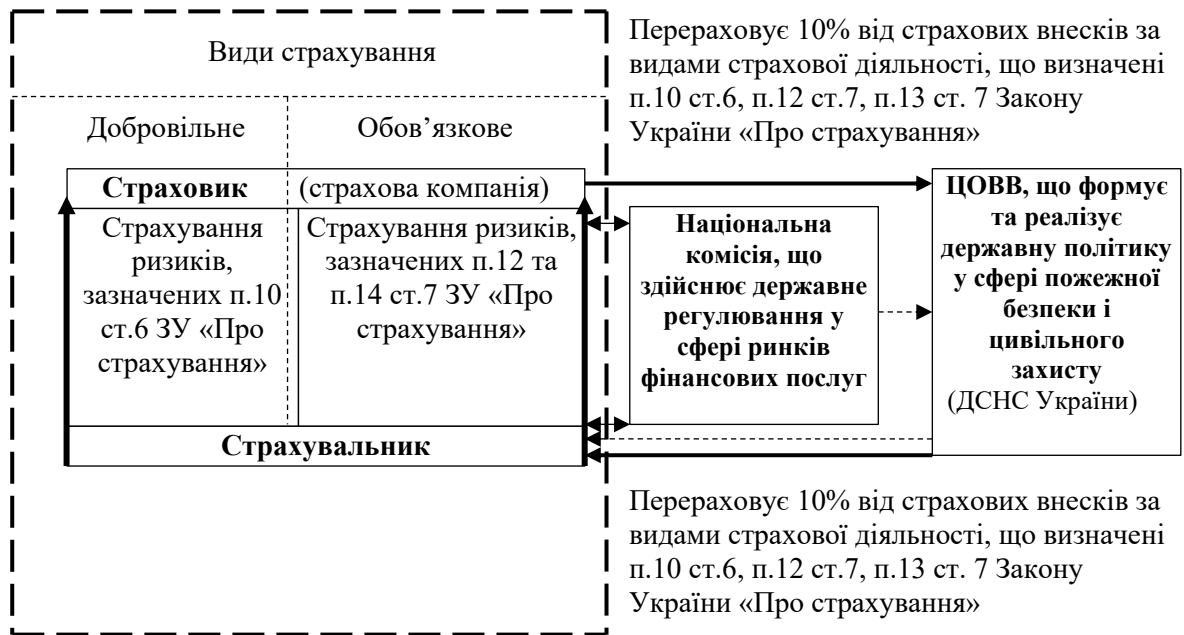

Рис. 3.7. Пропонована модель державного управління розвитком страхової справи у сфері фінансового забезпечення оперативно-рятувальних сил цивільного захисту в Україні [21]

Практична користь запропонованої моделі для державного управління у СЗПБУ була оцінена фахівцями на основі аналізу надходжень страхових внесків за визначеними трьома видами страхування. Зіставлення обсягу державного фінансування ДСНС України з можливою сумою додаткових доходів для забезпечення діяльності оперативно-рятувальних сил цивільного захисту в Україні внаслідок відрахування 10 % від страхових внесків за окремими видами страхування за період 2018-2021 років показують, що ці надходження становитимуть 7,35% від загального обсягу фінансування ДСНС із державного бюджету України та перевищать загальний обсяг коштів, виділених на підтримку діяльності ОРС ЦЗ у 5,29 раза [19, 21].

3.3. Шляхи підвищення ефективності фінансового планування діяльності 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

Результати проведеного у 2 розділі роботи аналізу доходів, витрат 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. виявили тенденцію зростання дефіциту. Так у 2019 році негативний фінансовий результат діяльності загону в порівнянні з 2018 роком збільшився у 2,7 рази, у 2020 році дефіцит збільшився у 1,4 рази.

Аналіз грошових видатків та надходжень 1-го Державного пожежно-рятувального загону свідчить про суттєве перевищення платежів 1 ДПРЗ над отриманою сумою грошових коштів (рис. 3.8, 3.9).

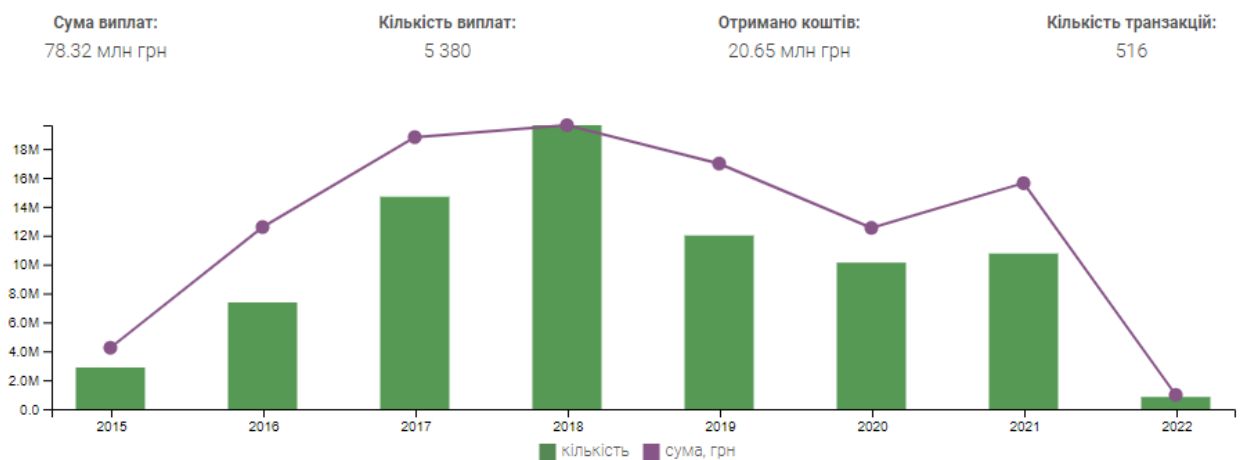

Рис. 3.8. Динаміка платежів 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. за 2015-2022 рр. [41]

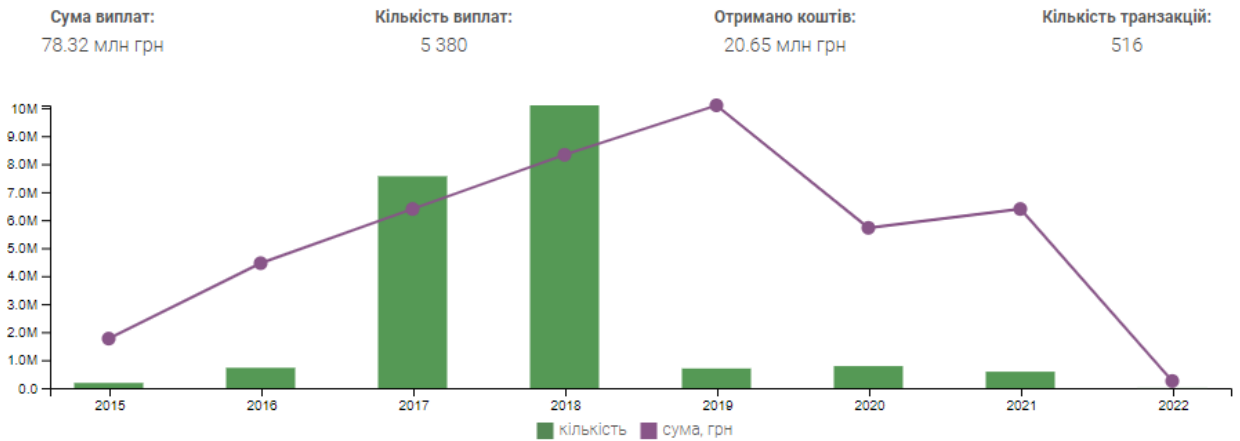

Рис. 3.9. Динаміка надходження коштів до 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. за 2015-2022 рр. [41]

У Додатках 5, 6 наведено щорічна динаміка платежів та надходжень коштів 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. за 2015-2021 рр.

Найбільша сума грошових потоків спостерігається у 2018 р. С 2019 р. сума платежів знизилась в середньому на 30%. Однак темпи падіння сум надходжень були значно більшими. У 2019 р. сума надходжень коштів складає 7% від надходжень у 2018 р. Протягом року видатки коштів відносно рівномірні. Динаміка надходження коштів дуже нестабільна, значно відрізняється щороку.

Отже проблема пошуку додаткових джерел поповнення фінансових ресурсів для організації з 2018 р. загострюється. Можна виділити два можливі напрямки – економія існуючих коштів або надання платних послуг.

Для 1 ДПРЗ отримання прибутку не є основною метою діяльності, але установі законодавчо дозволено займатися підприємницькою діяльністю, що дасть можливість залучати додаткові кошти на досягнення статутних цілей. Кошти, отримані від надання платних послуг, зараховуються на спеціальний реєстраційний рахунок і будуть витратитися на статутні цілі організації.

Пропонується у 1 ДПРЗ впровадити надання платних послуг юридичним і фізичним особам в рамках «переліку платних послуг протипожежного призначення, які надаються підрозділами» [10].

Видами послуг можуть бути наступні:

- відкачування води;
- наповнення будь-яких ємностей водою (басейнів тощо);
- миття зовнішніх стін будинків;
- очищення від льоду покрівель будинків.

На підставі висновків фахівців, які провели дослідження в необхідності таких послуг у деяких містах України [41], спеціалістами 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. було вираховано середньорічну кількість надання послуг у м. Черкаси та належних йому селищ.

До складу витрат було включено: витрати на оплату праці працівників, що залучені до надання послуги; внески на соціальні заходи (на державне соціальне страхування, державне пенсійне страхування тощо); матеріальні витрати, у тому числі на придбання сировини, матеріалів, палива, інструменту, пристроїв, спеціального одягу і взуття, захисних пристроїв, на оплату комунальних послуг – тепло-, водо-, газо- та енергопостачання, водовідведення, вивезення побутових відходів, на проведення поточного ремонту, технічний огляд та технічне обслуговування основних фондів, що використовуються для надання послуг, службові відрядження, на оплату послуг зв'язку, засобів сигналізації, господарські та канцелярські витрати тощо; амортизація основних засобів, що використовуються для надання послуг; інші витрати, відповідно до економічно обґрунтованих планованих витрат підрозділів МНС України, визначених на підставі державних та галузевих нормативів витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків, кошторисів, з урахуванням цін на матеріальні ресурси та послуги у запланованому періоді [11].

До ціни послуг, окрім зазначених витрат, зараховується планований прибуток.

Приклад калькуляції платних послуг, які може надавати 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. наведено в табл. 3.5 – 3.8.

Таблиця 3.5

Калькуляція
платних послуг, що можуть надаватися 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у
Черкаській обл.

Вартість послуги: Відкачування води
Калькуляційна одиниця 1 година

№ з/п	Найменування статті калькуляції	Витрати на 1 калькуляційну одиницю, грн.
1	Витрати на оплату праці (з розрахунку на 2людино/годину)	120,92
2	Відрахування на соціальні заходи	26,60
3	Матеріальні витрати	563,00
4	Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	36,00
5	Інші витрати	11,25
Повна собівартість		757,77
Планований прибуток		128,82
Відпускна ціна		886,59

Таблиця 3.6

Калькуляція
платних послуг, що можуть надаватися 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у
Черкаській обл.

Вартість послуги: Наповнення ємностей водою
Калькуляційна одиниця 1 година

№ з/п	Найменування статті калькуляції	Витрати на 1 калькуляційну одиницю, грн.
1	Витрати на оплату праці (з розрахунку на 2людино/годину)	120,92
2	Відрахування на соціальні заходи	26,60
3	Матеріальні витрати	563,00
4	Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	36,00
5	Інші витрати	11,25
Повна собівартість		757,77
Планований прибуток		125,68
Відпускна ціна		883,45

Таблиця 3.7

Калькуляція

платних послуг, що можуть надаватися 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у
Черкаській обл.

Вартість послуги: Миття зовнішніх стін будинків

Калькуляційна одиниця 1 година

№ з/п	Найменування статті калькуляції	Витрати на 1 калькуляційну одиницю, грн.
1	Витрати на оплату праці (з розрахунку на Злюдино/годину)	181,38
2	Відрахування на соціальні заходи	39,90
3	Матеріальні витрати	688,00
4	Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	36,00
5	Інші витрати	11,25
Повна собівартість		956,53
Планований прибуток		142,33
Відпускна ціна		1098,86

Таблиця 3.8

Калькуляція

платних послуг, що можуть надаватися 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у
Черкаській обл.

Вартість послуги: Очищення від льоду покрівель будинків

Калькуляційна одиниця 1 година

№ з/п	Найменування статті калькуляції	Витрати на 1 калькуляційну одиницю, грн.
1	Витрати на оплату праці (з розрахунку на Злюдино/годину)	181,38
2	Відрахування на соціальні заходи	39,90
3	Матеріальні витрати	688,00
4	Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	36,00
5	Інші витрати	11,25
Повна собівартість		956,53
Планований прибуток		142,31
Відпускна ціна		1098,84

Необхідно зауважити, що тарифи платних послуг, які можуть надаватися підрозділами Державної пожежної охорони ДСНС України є законодавчо фіксованими.

Прогнозовані показники від реалізації вище наведеної пропозиції наведено в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Прогнозовані показники надання додаткових платних послуг 1 ДПРЗ

Вид платних послуг	Ціна за 1 год., грн.	Собівартість послуги в розрахунку на 1 год.	Прогнозований обсяг реалізації послуг, годин	Прогнозований прибуток, грн.
Відкачування води	886,59	757,77	220	28340,69
Наповнення будь-яких ємкостей водою	883,45	757,77	200	25135,46
Миття зовнішніх стін будинків	1098,86	956,53	190	27042,94
Очищення від льоду покрівель будинків	1098,85	956,53	290	41270,76
Всього				121789,85

За даними табл. 3.9 можна зробити висновок, що за умови реалізації запропонованих заходів 1 ДПРЗ може отримати додатковий прибуток у розмірі 121,79 тис. грн.

Результати оцінки планових значень основних фінансово-економічних показників діяльності 1 ДПРЗ представлено в табл. 3.10. В якості базового року розглядається 2020 рік.

Аналізуючи представлені в табл. 3.10 дані можна зробити висновок, що запропоновані заходи дають змогу отримати 1 ДПРЗ додатковий дохід у розмірі 899,19 тис. грн. від надання платних послуг, які можна запропонувати витратити на проведення капітальних ремонтів основних засобів або на інші статутні цілі 1 ДПРЗ на розсуд керівництва. Це на 1,72% більш ніж у 2020 році.

Собівартість наданих додаткових послуг зросте меншими темпами – на 1,37%. Це дозволить знизити дефіцит звітного періоду на 121,79 тис. грн або 2,77% (рис. 3.10).

Таблиця 3.10

Оцінка ефективності запропонованих заходів

Показник	Од. вим.	2020 р.	План	Абс. відх., /-	Відн. відх., %
Усього доходів	тис. грн	52394,06	53293,25	899,19	1,72
Усього витрат	тис. грн	56786,12	57563,52	777,40	1,37
Профіцит/дефіцит за звітний період	тис. грн	-4392,06	-4270,265	121,79	-2,77
Витрати на 1 грн доходу	грн	1,084	1,080	-0,004	-0,34
Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн	44460,04	44460,04	0,00	0,00
Фондовіддача основних засобів	грн/грн	1,18	1,20	0,02	1,72
Чисельність персоналу	ос.	202,00	202,00	0,00	0,00
Річний фонд оплати праці	тис. грн	41197,99	41197,99	0,00	0,00
Середньорічна заробітна плата 1 працівника	грн	203950,43	203950,43	0,00	0,00
Продуктивність праці 1 працівника	тис. грн/ос.	259,38	263,83	4,45	1,72

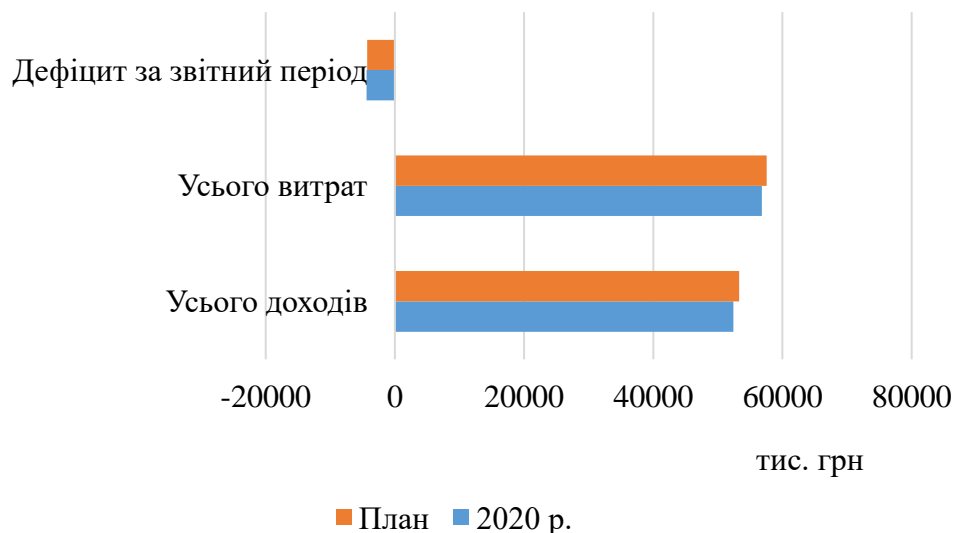

Рис. 3.10. Динаміка результатів діяльності 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. у 2020 р. та плановому періоді

Ефективність впровадження запропонованих заходів підтверджує зниження витрат на 1 грн. доходу на 0,34%.

Таким чином, розроблені шляхи вдосконалення фінансового планування в бюджетній організації свідчать про їх ефективність та доцільність.

ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 3

Дослідження закордонної практики стратегічного управління державними фінансами виявило, що зараз переважна більшість розвинутих країн вже давно відмовилася від політики кон'юнктурного управління бюджетом, сформувавши власні ефективні системи вироблення пріоритетів використання публічних коштів. В основі таких систем лежать професійне бюджетне прогнозування та жорстке середньострокове бюджетне планування, тісно інтегроване у загальнодержавне планування.

В Україні доволі добре відпрацьованими є механізми розробки прогнозів економічного розвитку на два наступні за бюджетним роки та формування середньострокових прогнозів макрофіскальних показників та основних принципів бюджетної політики. Натомість досвід багаторічного бюджетного планування є обмеженим. Впровадження середньострокового бюджетного планування дозволить:

- забезпечити прозорість та систематизацію бюджетної інформації місцевих бюджетів, обґрунтованість бюджетних запитів;
- оцінити економічну ефективність та результативність бюджету ТГ і кожної конкретної бюджетної програми,
- визначити шляхи з підвищення результативності й оптимізації програмних видатків, а також перерозподілу коштів в межах бюджету, програми або, за потреби, кількох програм;
- визначити вартість різних суспільних послуг, що надаються ОМС ТГ, а також чинники, які визначають вартість цих послуг, для розробки ефективної місцевої політики й оцінювання обсягу бюджетних ресурсів, необхідних для виконання власних та делегованих повноважень органами місцевої влади.

З метою удосконалення механізму фінансування оперативно-рятувальних сил цивільного захисту, в роботі проаналізовано нормативно-правове регулювання та практику страхової справи, пов'язані із забезпеченням пожежної безпеки в Україні. Виявлено, що діюча практика страхування

спрямована на отримання фінансової вигоди лише страховими компаніями, страхувальниками, в обхід суб'єкта ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. В роботі запропонована модель державного управління розвитком страхової справи у СЗПБУ передбачає відрахування страховиком 10% від отриманих страхових внесків (до оподаткування) за видами страхування, що наведені на рисунку. За оцінками фахівців дані відрахування становлять 7,35% від загального обсягу фінансування ДСНС із державного бюджету України та дозволять збільшити надходження коштів, виділених на підтримку діяльності оперативно-рятувальних сил цивільного захисту у 5,29 рази.

Аналіз грошових видатків та надходжень 1-го Державного пожежно-рятувального загону свідчить про суттєве перевищення платежів над отриманою сумою грошових коштів. Найбільша сума грошових потоків спостерігається у 2018 р. С 2019 р. сума платежів знизилась в середньому на 30%. Однак темпи падіння сум надходжень були значно більшими. У 2019 р. сума надходжень коштів складає 7% від надходжень у 2018 р. Отже проблема пошуку додаткових джерел доходів для організації з 2018 р. загострюється.

З метою вирішення даної проблеми у роботі пропонується розширити перелік платних послуг, які може надавати пожежно-рятувального загону, зокрема відкачування води; наповнення будь-яких ємностей водою (басейнів тощо); миття зовнішніх стін будинків; очищення від льоду покрівель будинків. Дані таблиці свідчать, що від надання додаткових послуг загін може збільшити дохід на 1,72%. Але собівартість наданих додаткових послуг зросте меншими темпами – на 1,37%. Це дозволить знизити дефіцит звітного періоду на 2,77%. Таким чином, впровадження запропонованих заходів є економічно доцільним.

ВИСНОВКИ

Дослідження наукової літератури та діючих нормативних актів в Україні свідчить про відсутність єдиного підходу до трактування терміну «фінансове планування» та структури системи фінансового планування. В 1 розділі роботи розглянуто основні елементи системи фінансового планування бюджетної організації. Запропоновано основні групи принципів планування, які становлять його методологічну базу. Дотримання цих принципів дозволить створювати необхідні умови для успішного виконання фінансових планів.

Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності 1-й Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл. виявила, що впродовж аналізованого періоду загальна сума доходів організації постійно зростає: у 2019 р. на 11,73%, у 2020 р. на 3,50%. Але темпи зростання загальної суми витрат були більшими. До того ж сума витрат у 2018-2020 рр. перевищує суму доходів. Це обумовило збільшення суми профіциту на 271,41% у 2019р., на 138,74% у 2020 р.; зростання витрат на 1 грн доходу. Що свідчить про погіршення ефективності діяльності організації.

Результати фінансового аналізу свідчать, що у 2020р. підсумок балансу несуттєво знизився. Основний вплив на динаміку активів організації мають основні засоби, питома вага яких складає $\approx 90\%$. Основним джерелом фінансування активів організації є власний капітал, а саме внесений капітал, питома вага якого у підсумку балансу 118%. Внаслідок від'ємного фінансового результату діяльності загону питома вага власного капіталу у 2020р. складає 99,5%. Це свідчить про високий рівень фінансової незалежності, що пояснюється бюджетним фінансуванням діяльності організації та її неприбутковим статусом.

Оскільки зобов'язання складають несуттєву питому вагу у джерелах фінансування бюджетної організації, то показники ліквідності та платоспроможності знаходяться на достатньо високому рівні. До того ж,

зростає сума цільового фінансування діяльності загону та, відповідно залишків грошових коштів у казначействі.

Аналіз основних засобів організації виявив тенденцію оновлення впродовж 2018-2020 рр. Реальна вартість основних засобів значно не змінюється і складає 91%. Ефективність використання трудових ресурсів організації за аналізований період знизилась. Загін мав перевитрату фонду заробітної плати у розмірі 667 тис. грн у 2019р. та 4039 тис. грн. у 2020р.

Результати проведеного у 3 розділі роботи дослідження закордонної практики стратегічного управління державними фінансами виявило ефективність переходу до середньострокового бюджетного планування діяльності місцевих органів самоврядування. Впровадження в Україні даного підходу дозволить:

- забезпечити обґрунтованість бюджетних запитів;
- оцінити економічну ефективність та результативність бюджету;
- визначити шляхи з підвищення результативності й оптимізації програмних видатків, а також перерозподілу коштів в межах бюджету;
- визначити вартість різних суспільних послуг для розробки ефективної місцевої політики й оцінювання обсягу бюджетних ресурсів.

З метою удосконалення механізму фінансування оперативно-рятувальних сил цивільного захисту, в роботі проаналізовано нормативно-правове регулювання та практику страхової справи, пов'язані із забезпеченням пожежної безпеки в Україні. Виявлено, що діюча практика страхування спрямована на отримання фінансової вигоди лише страховими компаніями, страхувальниками, в обхід суб'єкта ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. В роботі запропонована модель державного управління розвитком страхової справи у сфері забезпечення пожежної безпеки України передбачає відрахування страховиком 10% від отриманих страхових внесків (до оподаткування) за видами страхування, що наведені на рисунку. За оцінками фахівців дані відрахування становлять 7,35% від загального обсягу фінансування ДСНС із державного бюджету України та дозволять збільшити

надходження коштів, виділених на підтримку діяльності оперативно-рятувальних сил цивільного захисту у 5,29 раза.

Аналіз грошових видатків та надходжень 1-го Державного пожежно-рятувального загону свідчить про суттєве перевищення платежів над отриманою сумою грошових коштів. Найбільша сума грошових потоків спостерігається у 2018 р. С 2019 р. сума платежів знизилась в середньому на 30%. Однак темпи падіння сум надходжень були значно більшими. У 2019 р. сума надходжень коштів складає 7% від надходжень у 2018 р. Отже проблема пошуку додаткових джерел доходів для організації з 2018 р. загострюється.

З метою вирішення даної проблеми у роботі пропонується розширити перелік платних послуг, які може надавати пожежно-рятувального загону, зокрема відкачування води; наповнення будь-яких ємностей водою (басейнів тощо); миття зовнішніх стін будинків; очищення від льоду покрівель будинків. Дані таблиці свідчать, що від надання додаткових послуг загін може збільшити дохід на 1,72%. Але собівартість наданих додаткових послуг зросте меншими темпами – на 1,37%. Це дозволить знизити дефіцит звітного періоду на 2,77%. Таким чином, впровадження запропонованих заходів є економічно доцільним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20150920#Text>
2. Про державну службу : Закон України № 3723-XII від 16.12.1993 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3723-12#Text>
3. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України № 2017-III від 05.10.2000 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
5. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України № 1058-IV від 09.07.2003 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>
6. Про страхування : Закон України №85/96-ВР від 07.03.1996 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Деякі питання надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.01.2015 р. № 11. — Електронні текстові дані. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov>.
8. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.02 р. № 228 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт

Верховної Ради України. — Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF#Text>

9. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України №1805-р від 29.12.2021 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-shvalennya-strategiyi-reformuvannya-sistemi-upravlinnya-derzhavnimi-finansami-na-20222025-roki-ta-planu-zahodiv-z-uyi-realizaciyi-i291221-1805>

10. Деякі питання надання підрозділами Державної служби з надзвичайних ситуацій платних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України №110 від 20.02.2012 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/110-2012-%D0%BF#n10>

11. Про затвердження Методики формування вартості платних послуг, що можуть надаватися підрозділами Державної інспекції техногенної безпеки України : Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України, Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 867/661/658 від 01.06.2012 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0983-12/sp:max50:nav7:font2#n16>

12. Баштанник В.В. Реформування державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів [Текст] : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.01 / Баштанник Віталій Володимирович ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К., 2019. - 545 арк. - Бібліогр.: арк. 489-545

13. Білик М.Д. Бюджетування у системі фінансового планування. – Київ. Фінанси України, 2011 – № 3. – С. 97–109.

14. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування – Л.: Компакт-ЛВ, 2005 – 312 с.

15. Бортнік С.М. Принципи та роль фінансового планування в забезпеченні розвитку підприємства // Вісник Національного університету "Львівська

політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку, 201 – № 819 – С. 15–23.

16. Бровко Л.І., Пасечник О.В. Теоретичні аспекти фінансового планування на державних підприємствах // Агросвіт, 2019 – № 17 – С. 38–44.

17. Буряк А.В., Дем'яненко І.В. Фінансове планування в системі управління розвитком підприємства // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України – 2015 – №200(3). – С. 155– 160.

18. Великий Ю. М., Чвартацька О. В. Теоретичні основи фінансового планування та прогнозування на підприємстві // Ефективна економіка – 2018. № 11. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6641> (дата звернення: 28.09.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2018.11.1

19. Говорун С.В. Державне управління системою технічного обслуговування пожежно-рятувальної техніки при передачі частини функцій до аутсорсингу / С.В. Говорун // Public Administration Aspects. - Vol. 5 № 1-2(39-40) 2017. – URL: doi.org/10.15421/1520174.

20. Говорун С.В. Державне управління системою забезпечення пожежної безпеки в Україні з точки зору системи масового обслуговування / С.В. Говорун // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. - №7 – URL : http://easterneurope-ebm.in.ua/journal/7_2017/41.pdf

21. Говорун С.В. Державне управління у сфері забезпечення пожежної безпеки в Україні: аспекти інституційного розвитку : дис. канд. ек. наук : 25.00.01 / Сергій Васильович Говорун – Львів, 2019 – 314 с.

22. Гончар В. Перспективи розвитку та шляхи вдосконалення фінансового планування в сучасних умовах. Київ. Фінанси України. 2012. № 3. С. 1–5.

23. Гончаренко Н.Г. Роль комплексного системного аналізу в управлінні підприємством. Економіка та суспільство. 2017. № 12. С. 683–686. URL: <http://economyandsociety.in.ua>.

24. Гриньова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств. К.: Знання – Прес, 2004. 475 с.

25. Ємельянов В.М., Петров П.П. Державне управління пожежною та техногенною безпекою підприємств на початку організації їх господарської діяльності / В.М. Ємельянов, П.П. Петров / Наукові праці : Науково-методичний журнал – Вип. 214. Т. 226. Державне управління. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 124 с.

26. Єрмоленко О.А., Григоренко К.О. Фінансове планування в умовах невизначеності. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2015. №49. С. 230–232.

27. Злобіна К. С. Система фінансового планування на підприємстві / К. С. Злобіна // Гроші, Фінанси, Кредит, 2019 – Вип. 38-2. – С. 93-97.

28. Іонін Є.Є., Беспалова А.Г. Фінансове планування в умовах антикризового менеджменту // Наукові записки – Серія: Економіка, 2011 – Випуск 16 – С. 139–144.

29. Каламбет С.В., Остимчук Г.В. Сутність ефективності фінансового планування на підприємстві // Економіка та держава – 2015 – № 9 – С. 84–87.

30. Каламбет С.В., Павлова Ю.О. Сутнісна характеристика фінансового планування на підприємстві // Економіка та держава – 2015 – №11 – С. 22–24.

31. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент – М.: Финансы и статистика, 1999 – 768 с.

32. Костенко В.О. Модернізація державної системи цивільного захисту та перспективи її подальшого розвитку в контексті європейської інтеграції України / В.О. Костенко // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Д. : ДРІДУ НАДУ. – 2013. – № 4 (19). – С. 107 – 115.

33. Кринична І.І., Говорун С.В. Державне управління у сфері забезпечення пожежної безпеки на місцевому рівні / Правові аспекти публічного управління: теорія та практика : матеріали ІХ наук.-практ. конф. 07 груд. 2017 р., м. Дніпро. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2017 – С.32-34.

34. Литвин Ю.О. Фінансове планування на підприємствах в сучасних умовах // Актуальні проблеми розвитку фінансово-кредитної системи України – Донецьк : ДонНТУ, 2012 – С. 67–85.

35. Мазур Д.В. Фінансове планування діяльності підприємства // Вісник Хмельницького національного університету – 2014 – № 6 – Т. 1 – С. 55–59.
36. Партин Г.О., Загородній А.Г. Фінанси підприємств. Національний банк України; Львівський банківський інститут – Львів: ЛБІ НБУ, 2003 – 265 с.
37. Пеняк Ю.С. Бюджетування в управлінні фінансовими ресурсами // Modern economics – 2018 – № 8 – С. 142–149.
38. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. Фінанси підприємства – К.: КНЕУ, 2006 – 552 с.
39. Плюта Ю.С, Батрак І.О., Тарасенко І.О. Фінансове планування на підприємстві та напрями його вдосконалення // Формування ринкових відносин – 2014 – №7(158) – С. 56–58.
40. Равенков А. Фінансове планування на підприємстві // Проблеми теорії та практики управління – 2010 – № 4 – С. 72–78.
41. Система аналітики відкритих даних Clarity Project [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://clarity-project.info/edr/38177202/finances?current_year=2020
42. Соломатин А.Н. Экономика, анализ и планирование на предприятиях торговли – СПб.: Питер, 2009 – 560 с.
43. Таукешева Т. Д. Фінансове планування діяльності бюджетних установ : навч. посібник / Т. Д. Таукешева ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 405 с.
44. Теличко Р.К. Фінансове планування на малих та середніх підприємствах // Фінанси України – Київ – 2013 – № 8 – С. 14–16.
45. Телишевська Л.І., Андрущенко Н.П., Сергєєв С.С. Фінансове планування як передумова фінансової стабільності підприємства // Механізм регулювання економіки – 2013 – № 2 – С. 71–77.
46. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навчальний посібник – К. : КНЕУ, 2003 – 554 с.

47. Тешева Л.В., Хохлов М.П., Петрова І.М. Роль фінансового планування у сучасних умовах господарювання // Глобальні та національні проблеми економіки – 2018 – Випуск 23 – С. 314–320.

48. Тищенко В.В. Впровадження фінансового планування на підприємстві. // Науковий вісник Ужгородського національного університету – Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство – 2017 – Випуск 16 – частина 2 – С. 125–129.

49. Фінанси бюджетних установ : навч. посіб. / Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека, О. В. Люта, Н. Г. Пігуль ; за заг. ред. Н. А. Дехтяр. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 229 с.

50. Филимоненков А.С. Финансы предприятий – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002 – 280 с.

51. Хомутенко А.В. Сучасний стан фінансового планування у державному секторі економіки України // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» - Серія «Економіка», 2018 – № 11(39) – С. 143–154.

52. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент. К.: Знання, 2016 – 439 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Характеристика пропонованих принципів фінансового планування
організації, установи, підприємства

Назва принципу	Характеристика принципу
Технологічні принципи	
Відповідності	полягає у зіставленні активів підприємства та джерел їх фінансування
Постійної потреби в робочому капіталі (власних оборотних коштах)	зводиться до того, що в прогнозованому балансі підприємства сума оборотних коштів підприємства повинна перевищувати суму його короткострокових заборгованостей, тобто необхідно планувати ліквідний баланс підприємства
Надлишку грошових коштів	припускає планування постійного визначеного залишку грошових коштів на рахунку підприємства, тобто певного запасу грошей для забезпечення надійної платіжної дисципліни
Методичні принципи	
Науковості в плануванні фінансів	полягає у науково обґрунтованих методах розрахунку, а також аналізі фінансової та господарської діяльності
Комплексності	передбачає обґрунтування та ув'язку показників планів
Оптимальності у плануванні	полягає у виборі одного найоптимальнішого планового рішення з можливих варіантів плану
Організаційні принципи	
Економічності	полягає в тому, що витрати на планування повинні раціонально співвідноситися з отриманими результатами
Обґрунтованості фінансового планування	передбачає економічне обґрунтування фінансових показників, а також відображення в них реальних процесів економічного і соціального розвитку, збалансованості в них усіх фінансових ресурсів та джерел їх формування
Гнучкості	полягає в тому, що розроблена система планів повинна допускати можливість коригування за зміни зовнішніх умов стану підприємства
Повноти	полягає в охопленні плануванням всіх сфер діяльності підприємства, а також всіх етапів, дій, операцій, господарських процесів, процесів управління
Точності	полягає у досягненні максимально високої точності досягнення запланованих економічних параметрів
Напруженості	полягає у плануванні та досягненні максимально високого рівня економічних параметрів діяльності підприємства
Безперервності	означає взаємозв'язок довгострокових (перспективних), поточних і оперативних фінансових планів
Принципи ефективності фінансового планування	
Варіативності	передбачає варіативне планування та обґрунтування вибраного варіанта фінансового плану та можливих фінансових рішень
Простоти	передбачає зрозумілу та регламентовану процедуру складання фінансового плану
Реальності	передбачає аналіз інвестиційних і фінансових можливостей підприємства

Продовження Додатку 1

Назва принципу	Характеристика принципу
Співвідношення термінів отримання та використання коштів	полягає у плануванні та забезпеченні синхронізації надходження коштів та їх витрачання на підприємстві
Співвідношення витрат і ефекту фінансового планування	полягає у мінімізації використання ресурсів у процесі планування
Мінімальних відхилень запланованих показників від досягнутих	означає, що відхилення фактичних значень фінансово-економічних показників від запланованих повинні бути мінімальними за врахування як множини контрольних аналітичних даних, що характеризують зовнішнє і внутрішнє середовище, так і ефективність рішень, прийнятих в попередні періоди часу

ДОДАТОК 2

Фрагмент із Статуту діяльності 1-й Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Черкаській обл.

1 ДПРЗ відповідно до покладених на нього завдань:

- забезпечує постійну готовність до виконання завдань за призначенням у мирний час і в особливий період;
- розробляє та впроваджує заходи щодо покращення організації гасіння пожеж, ліквідації наслідків НС у населених пунктах і на об'єктах незалежно від форми власності;
- бере участь у розробленні та виконанні місцевих (районних і міських програм, програм об'єднаних територіальних громад) у сфері цивільного захисту із попередження виникненню НС та пожеж і підвищення рівня техногенної та пожежної безпеки;
- організовує та забезпечує виконання заходів з ліквідації наслідків НС та гасіння пожеж, рятування людей (у тому числі в умовах екстремальних температур, задимленості, загазованості, загрози вибуху, обвалу, зсуву, підтоплення, радіаційного, хімічного, бактеріологічного зараження тощо), надає допомогу в ліквідації наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха та інших видів небезпечних подій, що становлять загрозу життю або здоров'ю населення чи призводять до завдання матеріальних збитків, з урахуванням можливостей наявних сил і засобів; надає домедичну допомогу постраждалим особам на місці виникнення пожеж та НС;
- у межах компетенції бере участь у заходах з евакуації населення з районів (місць, зон) можливого впливу наслідків НС;
- здійснює постійне та обов'язкове аварійно-рятувальне обслуговування об'єктів і окремих територій, що згідно із законодавством підлягають такому обслуговуванню;

Продовження Додатку 2

- бере участь в оцінці стану готовності до проведення робіт із ліквідації наслідків пожеж, виконання заходів щодо посилення протипожежного та протиаварійного захисту об'єктів і територій, що обслуговуються 1 ДПРЗ;
- проводить аналіз діяльності підпорядкованих йому підрозділів із питань організації та проведення пожежно-рятувальних робіт і пожежогасіння та розроблення заходів з покращення діяльності в цьому напрямі;
- здійснює контроль за організацією караульної служби у підпорядкованих підрозділах;
- контролює здійснення підпорядкованими підрозділами перевірки джерел зовнішнього протипожежного водопостачання; планує, організовує та проводить тактичні навчання на потенційно небезпечних об'єктах та об'єктах підвищеної небезпеки; контролює у відповідності до встановлених вимог виконання заходів із складання, коригування та відпрацювання оперативних планів і карток пожежогасіння;
- організовує та веде звітність, передбачену за напрямами оперативнослужбової діяльності, забезпечення її своєчасного збору, узагальнення та направлення до територіального органу;
- організовує та контролює дотримання вимог безпеки праці особовим складом (працівниками) під час несення служби (роботи) (у тому числі під час гасіння пожеж, участі у ліквідації наслідків НС, проведенні тактичних та інших видів навчань та занять, несення караульної служби);
- проводить розслідування нещасних випадків, у тому числі нещасних випадків із смертельним наслідком, що сталися з особовим складом (працівниками) під час несення служби (роботи), гасіння пожеж, участі у ліквідації наслідків НС і проведенні тактичних та інших видів навчань і занять, вживає заходів щодо попередження таких випадків;

Продовження Додатку 2

- проводить підбір та розстановку кадрів з урахуванням їх освітньо-кваліфікаційного рівня, стану здоров'я, підготовленості та спроможності виконувати покладені завдання;
- створює дієвий кадровий резерв з метою оперативного комплектування штатних посад осіб рядового і начальницького складу;
- забезпечує підтримання належного рівня підготовки особового складу до виконання дій за призначенням; вживає заходів із зміцнення дисципліни та створення необхідних умов для несення служби особами рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та роботи працівників, дотримання законодавства з охорони праці;
- організовує та контролює проходження особовим складом і працівниками попередніх і періодичних медичних оглядів, психофізіологічного відбору та медико-психологічної реабілітації відповідно до чинного законодавства;
- контролює роботу щодо раціонального використання, ремонту і технічного обслуговування техніки та обладнання 1 ДПРЗ та його підпорядкованих підрозділів; організовує експлуатацію, ремонт будівель і споруд та цільове використання нерухомого майна 1 ДПРЗ;
- організовує заходи та здійснює контроль із забезпечення безпеки особового складу, дорожнього руху та порядку експлуатації транспортних засобів 1 ДПРЗ під час виконання завдань за призначенням;
- забезпечує проведення технічного контролю транспортних засобів 1 ДПРЗ;
- у межах компетенції бере участь у заходах з антитерористичної діяльності;
- забезпечує виконання заходів щодо запобігання корупції і контроль за їх здійсненням у підпорядкованих підрозділах;
- розглядає звернення громадян з питань, що належать до його компетенції, виявляє та усуває причини, що призводять до подання громадянами скарг;

Продовження Додатку 2

- забезпечує доступ до публічної інформації відповідно до вимог законодавства з цього питання;
- забезпечує охорону державної таємниці, здійснює контроль за її збереженням у підпорядкованих підрозділах;
- забезпечує у межах повноважень захист інформації з обмеженим доступом;
- забезпечує у межах повноважень виконання завдань з мобілізаційної підготовки та мобілізації;
- організовує ведення діловодства та роботу з укомплектування, зберігання, обліку та використання архівних документів; здійснює інші повноваження, спрямовані на виконання покладених на нього завдань.

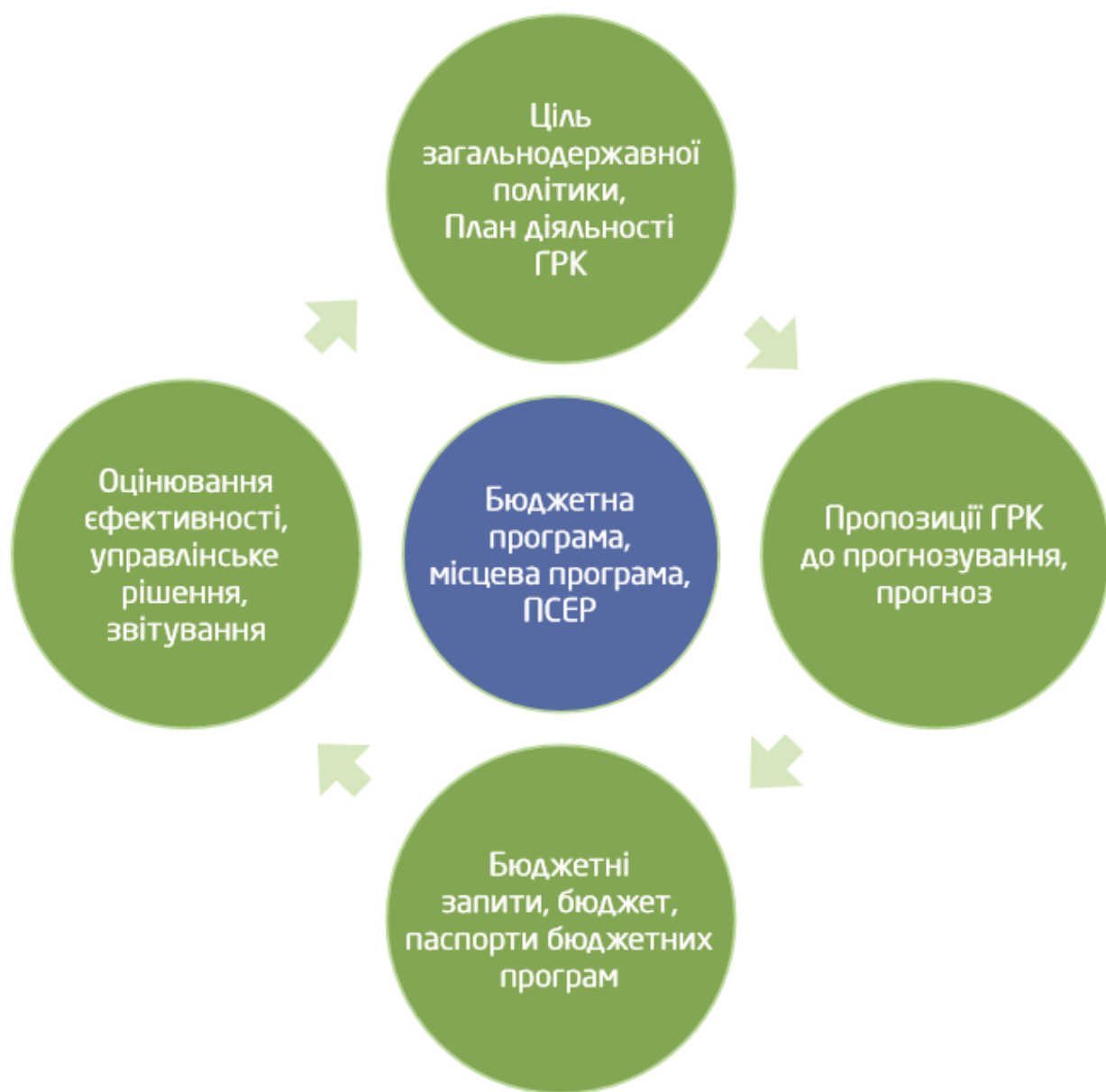

Схема формування ГРК програм в умовах середньострокового бюджетування

П'ЯТЬ КРИТЕРІЇВ, ЗА ЯКИМИ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ГОТОВНОСТІ ТГ
ДО ПЕРЕХОДУ НА БАГАТОРІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ:

1.

Інституційна спроможність ОМС територіальної громади для проведення належної бюджетної політики у середньостроковій перспективі.

2.

Охоплення ССБП місцевих органів управління / головних розпорядників коштів при встановленні цілей / «стель» граничних розмірів видатків.

3.

Зв'язок між цілями / «стелями» граничних показників, включених в місцеві довгострокові, середньострокові та річні документи.

4.

Розгляд фіскальних планів територіальної громади на середньостроковий період місцевою радою у визначеному нею порядку.

5.

Глибокий рівень деталізації місцевих середньострокових фіскальних прогнозів та планів.

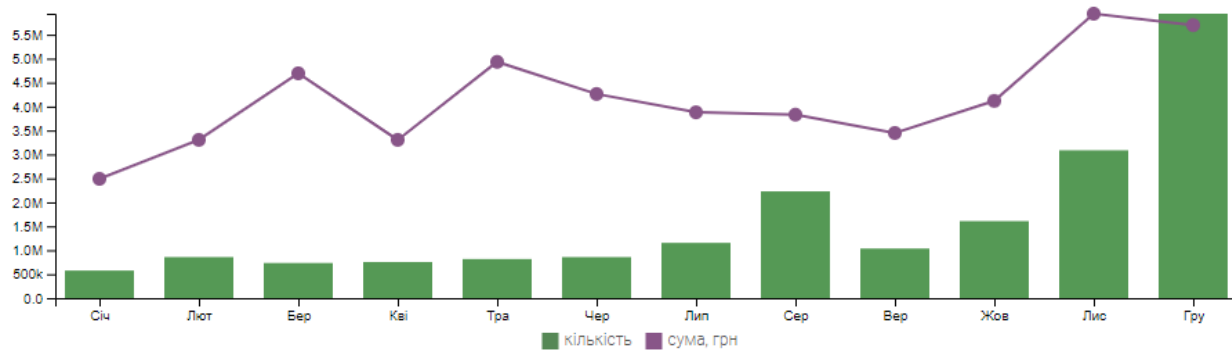

Рис. 1. Динаміка платежів 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.
у 2018 р.

Рис. 2. Динаміка платежів 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.
у 2019 р.

Продовження Додатку 5

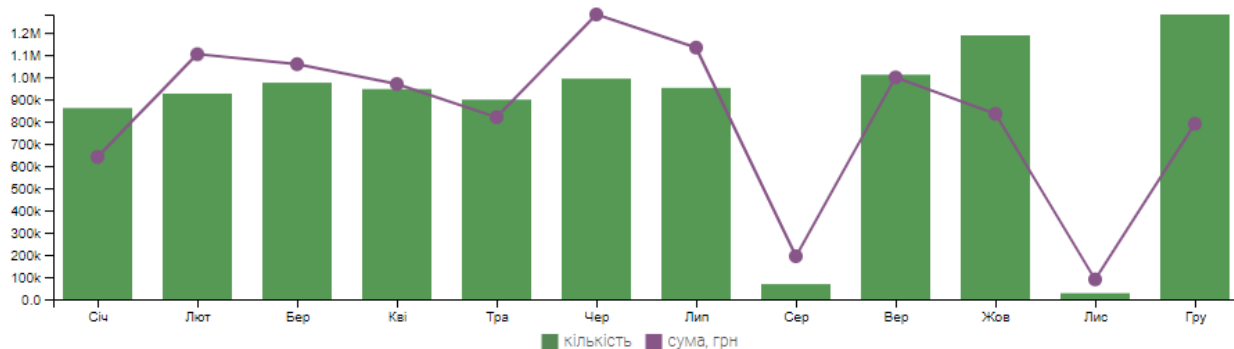

Рис. 3. Динаміка платежів 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.
у 2020 р.

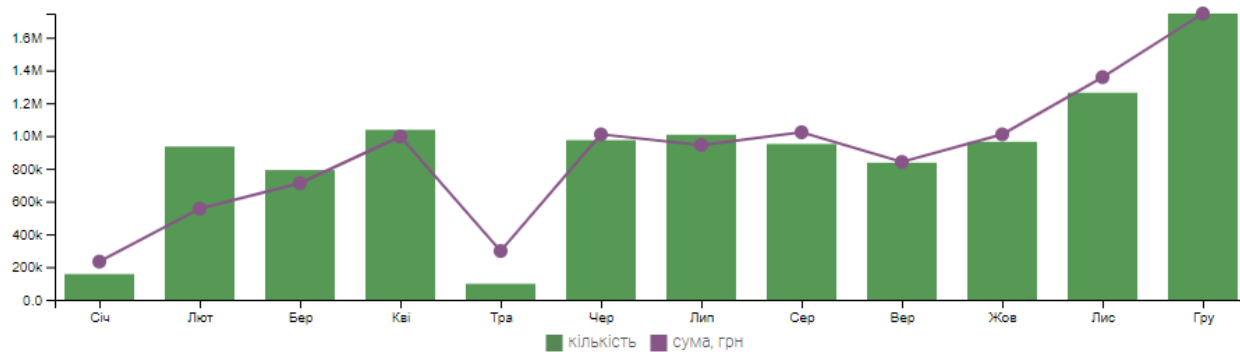

Рис. 4. Динаміка платежів 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл.
у 2021 р.

Рис. 1. Динаміка надходження коштів до 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. у 2018 р.

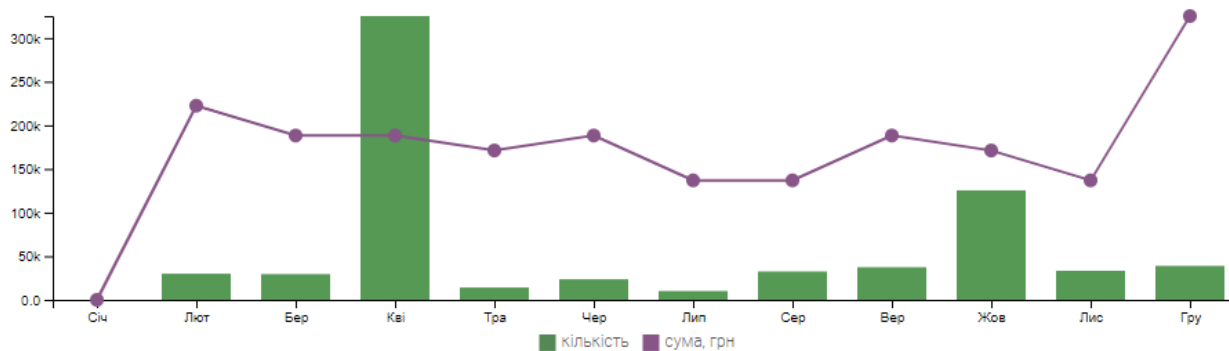

Рис. 2. Динаміка надходження коштів до 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. у 2019 р.

Продовження Додатку 6

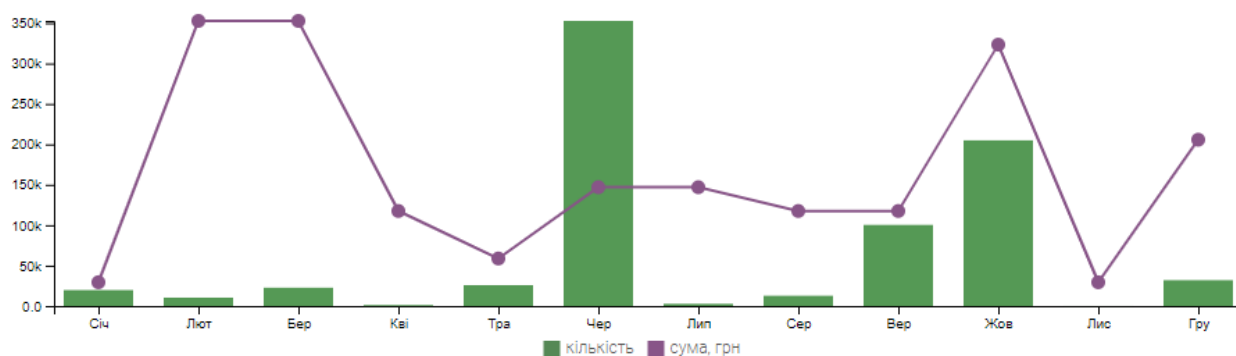

Рис. 3. Динаміка надходження коштів до 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. у 2020 р.

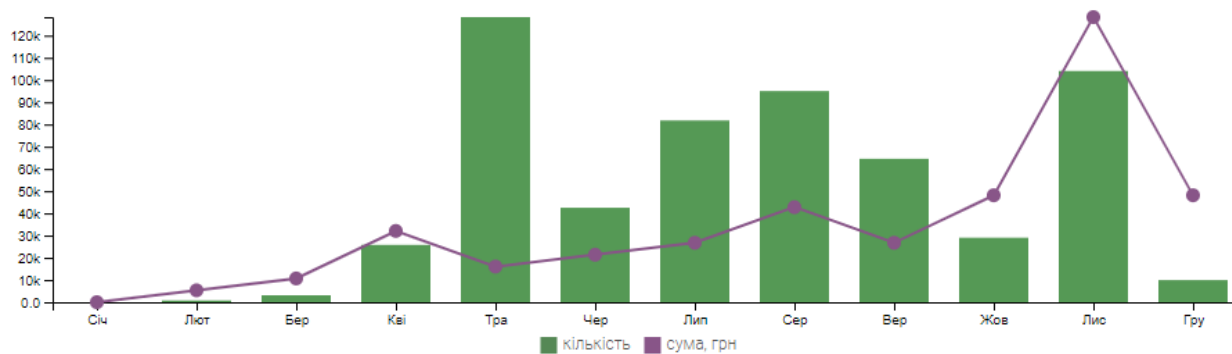

Рис. 4. Динаміка надходження коштів до 1 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській обл. у 2021 р.